

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านชั้นน้อย หมู่ที่ 3

นางสาวจรูญศรี ไชยวรรณ

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2544

จรรยา ไซยวรรณ : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
หมู่บ้านชั้นน้อย หมู่ที่ 3

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร. ชีระสุด สุขกำเนิด

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านชั้นน้อย มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบว่าการดำเนินการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านบรรลุผลตามเจตนารมณ์ของรัฐบาลมากน้อยเพียงใด ซึ่งดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยนักศึกษาบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านตามแบบรายงานต่าง ๆ (บร.1 – บร. 12) โดยใช้วิธีการประเมินแบบ ซิปป์โมเดล (CIPP Model) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 หน่วยระบบ คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการแนะนำและส่งเสริมผู้กู้ (หน่วยระบบ A) และหน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย (หน่วยระบบ B)

ผลการประเมินหน่วยระบบ A พบว่า นโยบายกองทุนหมู่บ้านของรัฐบาลที่ได้จัดสรรเงินจำนวน 1 ล้านบาทลงสู่หมู่บ้านชั้นน้อยเมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2544 ประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อโครงการ

ผลการประเมินหน่วยระบบ B พบว่า ประสบการณ์ในการดำเนินกิจการของผู้กู้เงินจากกองทุนจำนวน 69 ราย เป็นเงิน 967,000 บาท ทำให้เกิดการสานต่อกิจการเดิมเป็นไปอย่างต่อเนื่องทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ สมาชิกผู้กู้ ร้อยละ 90 มีแนวโน้มชำระคืนเงินกู้ทั้งต้นและดอกเบี้ย และสมาชิกร้อยละ 10 จะชำระเงินคืนแก่กองทุนเฉพาะดอกเบี้ย

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา 2545

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

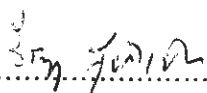
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการ ของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

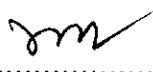
(อาจารย์ ดร.ธีระสุด สุขกำเนิด)

กรรมการสอบ

(อาจารย์ อติชาติ วงศ์กอบลาภ)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

(รองศาสตราจารย์ ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่ ..... เดือน..... พ.ศ. .... - 8 ต.ค. 2545

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้ทำสารนิพนธ์ขอกราบขอบพระคุณ บุคคลต่าง ๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ทั้งข้อมูลทางด้านวิชาการและด้านการดำเนินสารนิพนธ์ อาทิเช่น

- อาจารย์ ดร.ธีระสุด สุขกำเนิด อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
- คณาจารย์ทุกท่านของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีที่ช่วยประสานวิชาและให้คำปรึกษาทางด้านวิชาการ
- กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่ให้ความช่วยเหลือด้านการปฏิบัติการในพื้นที่หมู่บ้าน
- ประธานกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน สมาชิกกองทุน ตลอดจน พ่อแม่ พี่ น้อง ทุกท่านที่ช่วยอนุเคราะห์อำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ
- กลุ่มบัณฑิต โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ตำบลวังไทร อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการประสานงานด้านต่าง ๆ อาทิเช่น การจัดเวทีระดับหมู่บ้าน เวทีระดับตำบล ตลอดเวลาที่ผู้ทำสารนิพนธ์ได้เข้าปฏิบัติหน้าที่ที่ผ่านมา

ท้ายนี้ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา พี่ ๆ ที่ให้การเลี้ยงดูอบรม ให้กำลังใจ และส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้ทำสารนิพนธ์ทำสารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

จรูญศรี ไชยวรรณ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
หน้าอำนวยการ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
บทที่ 1 บทนำ	1
หลักการและเหตุผล	1
วัตถุประสงค์ของโครงการ	2
กรอบแนวคิดทฤษฎี	2
วิธีดำเนินการ	3
ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมินโครงการ	3
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	4
นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ระเบียบกองทุนและชุมชนเมืองแห่งชาติ	4
ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ	5
แบบคิดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและ	
ชุมชนเมือง	7
แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและ	
ชุมชนเมือง	8
การพิจารณาเงินกู้ยืมสำหรับกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	9
การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	9
หลักการประเมินโครงการแบบ ชิพพ์โมเดล	10
บทที่ 3 วิธีดำเนินการประเมินโครงการ	11
รูปแบบการประเมิน	11
เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ	11
การเก็บข้อมูล	12
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	12

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตัวแปรและตัวชี้วัด	13
การวิเคราะห์ข้อมูล	30
บทที่ 4 ผลการติดตามและประเมินโครงการ	31
ผลการประเมินบริบทชุมชน	31
ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม	38
ผลการประเมินเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้	43
สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	45
บทที่ 5 สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	49
วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	49
วิธีดำเนินการ	49
ผลการดำเนินงาน	50
สรุปอภิปรายผล	51
ข้อเสนอแนะ	53
บรรณานุกรม	55
ภาคผนวก ก.	57
ภาคผนวก ข.	60
ภาคผนวก ค.	81
ประวัติผู้เขียน	135

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

จากการที่ประเทศไทยได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลาหลายปี การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมือง และการดำเนินชีวิตของประชากรทั้งประเทศ รัฐบาลได้พยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าว แม้จะประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง คือเศรษฐกิจของประเทศมีความเจริญก้าวหน้า ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น แต่ก็ยังมีปัญหาในการกระจายรายได้สู่ประชาชนไม่ทั่วถึง ก่อให้เกิดผลกระทบในด้านอื่น ๆ ตามมาอีกมาก เช่น ค่านิยมด้านวัตถุ สังคมไทยกลายเป็นสังคมบริโภค เกิดปัญหาสังคมต่าง ๆ เช่น ยาเสพติด สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ อาชญากรรม สภาพครอบครัวเกิดการแตกแยก สังคมเกิดความอ่อนแอ เพราะการอพยพแรงงานไปทำงานต่างถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือการหนีสังคมชนบทเข้าสู่แรงงานภาคอุตสาหกรรม เป็นต้น

ปัญหาดังกล่าวพบว่าแนวคิดในการพัฒนามุ่งเฉพาะด้านเศรษฐกิจด้านเดียวนั้นไม่เพียงพอ จำเป็นต้องพัฒนาสังคมแบบบูรณาการ โดยการพัฒนาทั้งด้านสังคม การเมือง การศึกษา วัฒนธรรม และที่สำคัญคือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ประชาชนคิดเป็น ทำเป็น รู้จักการตัดสินใจ และการแก้ไขปัญหาได้ จากวิกฤติที่เกิดขึ้นทำให้ภาครัฐได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้หันมาพึ่งตนเองได้อย่างเหมาะสมและมากที่สุดเพื่อให้ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 แต่ก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ทั้งหมด แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 จึงได้ปรับปรัชญาเป้าหมายการพัฒนาเป็น “เศรษฐกิจพอเพียง” ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน

ดังนั้นรัฐบาลปัจจุบันโดยการนำของ ฯพณฯ พันตำรวจโท ดร.ทักษิณ ชินวัตร จึงได้มีนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองขึ้น เพื่อเป็นการกระจายรายได้ ส่งเสริมการสร้างงาน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมแก่หมู่บ้านและชุมชนเมือง นำไปสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนและมั่นคงตลอดไป

จากความพร้อมของหมู่บ้านชนน้อย หมู่ที่ 3 ตำบลวังไทร อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ได้รับอนุมัติให้จัดตั้งกองทุนจนแล้วเสร็จ รับการจัดสรรโอนเงินหนึ่งล้านบาทเข้า

กองทุนหมู่บ้าน เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2544 และเพื่อให้ทราบว่าการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านชั้นน้อย หมู่ที่ 3 บรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของรัฐบาลมากน้อยเพียงใด จึงทำให้มีการประเมินกองทุนหมู่บ้านชั้นน้อย หมู่ที่ 3 โดยนักศึกษาระดับบัณฑิตของทุนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการ จัด การและประเมินโครงการ ซึ่งได้เข้าไปปฏิบัติงานในหมู่บ้านอยู่แล้ว ทำการเรียบเรียงรายงานการประเมินในรูปแบบของ “สารนิพนธ์”

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. เพื่อให้ทราบว่าผลการดำเนินการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านชั้นน้อย หมู่ที่ 3 บรรลุตามเจตนารมณ์ของรัฐบาลเพียงใด
  - 1.1 สมาชิกกองทุน หมู่บ้านชั้นน้อย หมู่ที่ 3 มีทุนหมุนเวียนเพื่อสร้างงานสร้าง รายได้หรือพัฒนาอาชีพได้มากน้อยเพียงใด
  - 1.2 คณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านชั้นน้อย หมู่ที่ 3 มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน
  - 1.3 ประชาชนในหมู่บ้านชั้นน้อย หมู่ที่ 3 มีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการ เรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเองและหมู่บ้าน
2. เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้านในทัศนคติของประชาชนบ้านชั้นน้อย หมู่ที่ 3 และเพื่อให้ทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของหมู่บ้านตามตัวชี้วัดที่ทางกองทุนหมู่บ้านกำหนด
3. เพื่อให้ทราบว่ามีปัญหาอุปสรรคใดที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายและเจตนารมณ์ของรัฐบาล

กรอบความคิดทฤษฎี

จากการที่ได้ทำการประเมินโครงการประเมินกองทุนหมู่บ้านชั้นน้อย หมู่ที่ 3 ในครั้งนี้ ผู้ประเมินได้ใช้ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า “CIPP Model” ซึ่งมีความหมายและอักษรย่อ ดังนี้

- C ย่อมาจาก Context หมายถึง บริบทของหน่วยระบบเป็นการประเมินสถานะสิ่งแวดล้อม
- I ย่อมาจาก Input หมายถึง ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบเป็นการประเมินปัจจัยเบื้องต้น
- P ย่อมาจาก Process หมายถึง กระบวนการของหน่วยระบบเป็นการประเมินกระบวนการ
- P ย่อมาจาก Product หมายถึง ผลผลิตของหน่วยระบบเป็นการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น

วิธีการดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนของหมู่บ้านชั้นน้อย หมู่ที่ 3 ผู้ประเมินมีขั้นตอนดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ศึกษาระเบียบ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
2. เข้าไปศึกษาสภาพการดำเนินการของคณะกรรมการกองทุน หมู่บ้านชั้นน้อย หมู่ที่ 3 ตลอดจนปัจจัยต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยและเป็นอุปสรรคในการดำเนินงานของกองทุน
3. ผู้ประเมินได้ใช้ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า ชิพโมเดล ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรการจัดการและการประเมินโครงการ มาวิเคราะห์กองทุนของหมู่บ้านชั้นน้อย หมู่ที่ 3 และกำหนดตัวบ่งชี้ตลอดจนตัวแปรที่ทำการเก็บข้อมูลในครั้งนี้
4. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการอาศัยข้อมูลจากแบบ บร.1 – บร. 12 บางส่วนทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม
5. นำข้อมูลที่ได้มาประมวลสังเคราะห์ตามประเด็นที่จะต้องเขียนสารนิพนธ์

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

ผลของการศึกษาการเขียนสารนิพนธ์ในครั้งนี้คาดว่าจะได้รับผลประโยชน์ดังนี้

1. ได้ทราบว่าภารกิจที่รัฐบาลมีนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองสามารถช่วยพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ตามวัตถุประสงค์ของกองทุน ตามนโยบาย และเจตนารมณ์ที่รัฐบาลตั้งไว้จริงหรือไม่
2. ได้ทราบว่าท้องถิ่นที่ผู้จัดทำสารนิพนธ์เข้าไปศึกษาว่าคณะกรรมการของกองทุนหมู่บ้านสามารถบริหารเงินกองทุนได้เอง ตลอดจนสมาชิกผู้กู้เงินจากกองทุนไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองหรือไม่
3. ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจ ปัจจัยต่าง ๆ ที่สนับสนุนและเป็นอุปสรรคในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชน
4. ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของการบริหาร การพัฒนาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตลอดจนแนวทางวัดความสำเร็จในโครงการพัฒนาต่าง ๆ ระหว่างหมู่บ้านและชุมชน ตลอดจนทัศนคติ ของประชาชนที่มีต่อโครงการ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
5. ผู้ศึกษาได้มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการศึกษาที่มีระเบียบวิธีที่เป็นวิทยาศาสตร์อื่นจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเป็นระบบ

บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

จากการที่ผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้เข้าไปปฏิบัติงานในหมู่บ้านชนน้อย หมู่ที่ 3 ตำบลวังไทร อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านชนน้อย หมู่ที่ 3 ดังต่อไปนี้

นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1. นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล เพื่อเป็นการส่งเสริมกระตุ้นให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกระบวนการพึ่งพาตนเองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและการพัฒนาความคิดริเริ่ม และการแก้ปัญหา เสริมสร้างศักยภาพทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยรัฐบาลได้จัดสรรเงินจำนวน 1 ล้านบาทต่อหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพเสริมและรายได้ให้แก่ประชาชนในหมู่บ้าน
  2. หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ นโยบายดังกล่าวจะประสบผลสำเร็จได้ ประกอบด้วยหลักสำคัญ 4 ประการ ดังนี้
    - ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
    - การเสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนด้วยภูมิปัญญาของตนเอง
    - เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
    - เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน หน่วยงานราชการภาคเอกชน และประชาสังคม
- การติดตามและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน

3. วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงานเพิ่มรายได้ บรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน

- ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการกองทุนของตนเอง
- กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ และเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต
- ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพ และความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม
- เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ปัญหา

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และระเบียบกองทุนหมู่บ้านฉบับย่อย หมู่ที่ 3

1. ระเบียบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวด ดังนี้

หมวดที่ 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1. ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน รัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกฯ เป็นรองประธาน คนที่ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ และมีข้าราชการของกระทรวงต่างๆ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน 10 คน เป็นกรรมการ เลขานุการ นายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการและเลขานุการ

2. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี

3. การประชุมของคณะกรรมการจะต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนคณะกรรมการทั้งหมด ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียง เป็นเสียงชี้ขาด

4. อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

- กำหนดนโยบาย กำหนดแผน การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

- กำหนดแผนจัดหาเงินกองทุน ออกระเบียบข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้ง และแนวทางการบริหารงานกองทุน

- ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

- รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค รวมทั้งฐานะทางการเงินกองทุนให้คณะอนุกรรมการระดับอำเภอเป็นระยะ ๆ

- ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ หรือตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของ
กรรมการ

หมวดที่ 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มี
อำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- ทำหน้าที่เลขานุการ ปฏิบัติงานราชการของคณะกรรมการ
- ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆรวมถึงการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึง
การจัดตั้ง นโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุน
- ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่างๆ เพื่อเตรียมความ
พร้อมในการจัดตั้งกองทุนและแนวทางการบริหารกองทุน
- จัดให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับกองทุนและ
พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหารกองทุน
- ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

2. ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหมู่บ้านว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1. ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากประกาศในราชกิจจานุเบกษา
2. ในระเบียบนี้กำหนดความหมายคำต่างๆที่เกี่ยวข้องกับกองทุน อาทิเช่น คำว่า
กองทุน คำว่า หมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นต้น
3. ให้ประธานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองรักษาการตามระเบียบนี้

3. ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฉบับน้อย หมู่ที่ 3 มีดังต่อไปนี้

1. ที่ตั้ง องค์การบริหารส่วนตำบลวังไทร หมู่ที่ 3 ตำบลวังไทร อำเภอปากช่อง
จังหวัดนครราชสีมา โทรศัพท์ (044)312633

2. วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน
  - เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก
  - เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ให้แก่สมาชิก
  - เพื่อบริการเงินกู้
  - เพื่อทำให้เกิดความสามัคคี ความซื่อสัตย์ และความเสียสละในชุมชน
3. แหล่งที่มาของเงินทุน
  - เงินที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาล
  - เงินกู้ยืม
  - ดอกผลหรือประโยชน์ใดๆที่เกิดจากกองทุน

- ค่าธรรมเนียมแรกเข้า ค่าหุ้น เงินฝากสัจจะและเงินรับฝาก
  - เงินหรือทรัพย์สินอื่นๆที่กองทุนได้รับ โดยไม่มีเงื่อนไขผูกพัน
4. คุณสมบัติของสมาชิก
- เป็นผู้ที่อยู่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านไม่น้อยกว่า 6 เดือนและเป็นผู้ที่มีความประพฤติเรียบร้อย
  - เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบกองทุน
  - มีเงินฝากสัจจะและถือหุ้นกองทุน
5. การสมัครเป็นสมาชิก
- ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกได้ที่คณะกรรมการกองทุน
  - เป็นผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนตามระเบียบของกองทุน
  - เมื่อคณะกรรมการกองทุนพิจารณารับเข้าเป็นสมาชิกแล้วให้ชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า ค่าหุ้น และเงินฝากสัจจะภายในสามวัน นับจากวันที่ได้รับแจ้งเข้าเป็นสมาชิก
6. สมาชิกขาดหรือพ้นจากการเป็นสมาชิก
- ตาย
  - วิกลจริต หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ
  - ได้รับการอนุมัติให้ลาออก
  - กระทำการอื่นใดที่คณะกรรมการเห็นสมควรให้ออก

แบบสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการ แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านชั้นน้อย หมู่ที่ 3 การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และการวิเคราะห์การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพ

1. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านชั้นน้อย เนื่องจากกระบวนการเลือกตั้งคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตามข้อที่ 41 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ดังนี้

1. จะต้องมีการเวียนสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดเข้าประชุม
2. การคัดเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านชั้นน้อย หมู่ที่ 3 ให้เป็นไปตามมติที่ประชุม ซึ่งคุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นตามระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ดังนี้

- เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและ อาศัยอยู่ในหมู่บ้านมานานเกิน 2 ปี
- เป็นผู้ที่มีอายุ 20 ปีบริบูรณ์
- ไม่มีประวัติเสียหายด้านการพนัน มีความรับผิดชอบ เสียสละมีกิจกรรมร่วมกับ

ชุมชน

- ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
- ไม่เคยได้รับโทษจำคุก
- ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุด
- ไม่เคยถูกให้ออกจากราชการ

2. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านชั้นน้อย

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านชั้นน้อย หมู่ที่ 3 มีความพร้อมในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้าน

- จำนวนประชากร
- จำนวนครัวเรือนในหมู่บ้าน
- อาชีพของประชากรในบ้าน

2. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านชั้นน้อย

- จำนวนครัวเรือนที่เข้าประชุมเพื่อกำหนดวิธีการเลือกคณะกรรมการ
- วิธีการคัดเลือกคณะกรรมการ

3. การเตรียมความพร้อมของหมู่บ้านชั้นน้อย

- ระเบียบข้อบังคับสำหรับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน
- กำหนดรายละเอียดข้อบังคับเกี่ยวกับสมาชิกภาพ การรับ-จ่ายเงิน ข้อบังคับการกู้ยืมเงิน เป็นต้น
- วิธีการกำหนดระเบียบข้อบังคับ

4. ทุนดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านชั้นน้อย

- จำนวนกลุ่มและองค์กรชุมชนที่อยู่ภายในหมู่บ้านจำนวน 7 กลุ่ม
- ปัจจุบันกองทุนมีสมาชิกแล้ว
- จำนวนเงินที่สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมกับกองทุน โดยการถือหุ้น การออม ค่าธรรมเนียม เป็นต้น
- การเปิดบัญชีเงินฝากกับธนาคารออมสิน

3. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านชั้นน้อย หมู่ที่ 3

เกณฑ์การพิจารณาเงินกู้ของกองทุนหมู่บ้านชั้นน้อย หมู่ที่ 3 คณะกรรมการดำเนินการตามหมวดที่ 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. สมาชิกยื่นเสนอแบบ โครงการขอกู้เงินต่อคณะกรรมการกองทุน โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมให้ชัดเจน

2. คณะกรรมการกองทุน มีอำนาจอนุมัติเงินกู้รายละไม่เกิน 20,000 บาท

3. คณะกรรมการกองทุนกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และปิดประกาศอย่างเปิดเผย

4. เมื่อคณะกรรมการอนุมัติเงินกู้แล้วอาจเรียกหลักประกันเงินกู้ด้วยบุคคลหรือหลักทรัพย์ และแต่งตั้งผู้แทนกรรมการอย่างน้อย สองคนเป็นผู้แทนคณะกรรมการกองทุนในการทำสัญญากู้ยืมเงินกับผู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ที่ได้รับเงินกู้เปิดเผยเงินฝากกับธนาคาร และแจ้งหมายเลขบัญชีให้กับคณะกรรมการเพื่อแจ้งเรื่องให้ธนาคาร โอนเงินเข้าบัญชีสมาชิกดังกล่าว

5. กำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยไม่เกิน 1 ปี นับตั้งแต่วันที่ทำสัญญา

6. ในกรณีที่ผู้กู้ไม่นำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ ให้คณะกรรมการมีอำนาจยกเลิกสัญญา และเรียกเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยคืน

กรณีกองทุนหมู่บ้านชั้นน้อย หมู่ที่ 3 มีหลักเกณฑ์การพิจารณาเงินกู้ โดยพิจารณาตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีสาระ ดังต่อไปนี้

1. ประวัติและอุปนิสัย ขยันหมั่นเพียรตั้งใจทำมาหากิน ไม่คดโกง ไม่เสเพล ไม่เคยมีประวัติเสียหายทางการเงิน

2. หลักประกันเงินกู้ ด้านบุคคลที่ค้ำประกันจะต้องมีฐานะทางการเงินดีพอที่จะสามารถชำระหนี้แทนได้

3. ความสามารถในการชำระหนี้ พิจารณาจากรายได้จากประกอบอาชีพ

4. เงินทุนของผู้กู้ ผู้ขอกู้ควรมีเงินลงทุนของตนเองจำนวนหนึ่ง

5. เหตุการณ์ที่ไม่อาจควบคุมได้ กรณีเกิดภาวะฝนแล้งเกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตไม่ได้ ปัญหาสินค้าล้นตลาด เป็นต้น

4. การวิเคราะห์การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพ

เพื่อให้การบริหารจัดการกองทุนให้มีประสิทธิภาพและพัฒนากองทุนไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน รัฐบาลโดยสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน

เมืองแห่งชาติ ได้สนับสนุนให้เกิด โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการประเมินโครงการ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านชั้นน้อย หมู่ 3 ให้พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนโดยกระบวนการของการศึกษابัณฑิต
- เพื่อเข้าไปช่วยเหลือส่งเสริมการพัฒนาและติดตามประเมินผลวิสัยนโยบายกองทุนหมู่บ้านชั้นน้อย ให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ
- เพื่อเสริมสร้างรายได้สร้างโอกาสสำหรับบัณฑิตว่างงานในหมู่บ้านชั้นน้อย หมู่ที่ 3
- เพื่อสร้างศักยภาพและยกระดับการศึกษาของบัณฑิตให้มีทักษะในการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อีกทางหนึ่งด้วย
- เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกองทุน รวมทั้งข้อมูลของหมู่บ้านชั้นน้อย หมู่ 3 ที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

โดยกำหนดให้นักศึกษาเข้าปฏิบัติงานจริงในพื้นที่หมู่บ้าน ซึ่งเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและประเมินผลโครงการ รวมถึงการเรียนรู้บริบทหมู่บ้านชั้นน้อย

หลักการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินแบบซิปปโมเดล (CIPP Model)

รูปแบบการประเมินแบบซิปปโมเดล สตีฟเฟิลบีม (จากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา หน้า 89) ได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งเป็นที่มาของการกำหนดชื่อของรูปแบบการประเมินว่า “รูปแบบการประเมินแบบซิปป” ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผลความจำเป็น ที่ต้องดำเนินโครงการ
- การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความเพียงพอของทรัพยากร
- การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อหาความบกพร่องของการดำเนินการ
- การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อการเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับวัตถุประสงค์ของโครงการ

เมืองแห่งชาติ ได้สนับสนุนให้เกิด โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการประเมินโครงการ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านชั้นน้อย หมู่ 3 ให้พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยกระบวนการของการศึกษาบัณฑิต
- เพื่อเข้าไปช่วยเหลือส่งเสริมการพัฒนาและติดตามประเมินผลวิสัยนโยบายกองทุนหมู่บ้านชั้นน้อย ให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ
- เพื่อเสริมสร้างรายได้สร้างโอกาสสำหรับบัณฑิตว่างงานในหมู่บ้านชั้นน้อย หมู่ที่ 3
- เพื่อสร้างศักยภาพและยกระดับการศึกษาของบัณฑิตให้มีทักษะในการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อีกทางหนึ่งด้วย
- เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกองทุน รวมทั้งข้อมูลของหมู่บ้านชั้นน้อย หมู่ 3 ที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

โดยกำหนดให้นักศึกษาเข้าปฏิบัติงานจริงในพื้นที่หมู่บ้าน ซึ่งเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและประเมินผลโครงการ รวมถึงการเรียนรู้บริบทหมู่บ้านชั้นน้อย

หลักการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินแบบซิฟฟ์โมเดล (CIPP Model)

รูปแบบการประเมินแบบซิฟฟ์โมเดล สดฟฟีลบีม (จากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา หน้า 89) ได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งเป็นที่มาของการกำหนดชื่อของรูปแบบการประเมินว่า “รูปแบบการประเมินแบบซิฟฟ์” ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผลความจำเป็น ที่ต้องดำเนินโครงการ
- การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความเพียงพอของทรัพยากร
- การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อหาความบกพร่องของการดำเนินการ
- การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อการเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับวัตถุประสงค์ของโครงการ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ เป็นการศึกษารายกรณี เฉพาะ บ้านชั้นน้อย หมู่ที่ 3 ตำบลวังไทร อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งผู้ทำสารนิพนธ์ได้เข้าไปปฏิบัติงานตั้งแต่เดือน ธันวาคม 2544 ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุน และชุมชนเมือง โดยมีวิธีการดำเนินการประเมินดังนี้

วิธีการประเมิน

รูปแบบที่ประยุกต์ใช้ในการประเมินครั้งนี้คือ ซีพีพี โมเดล (CIPP Model) ตามกรอบความคิดทฤษฎีที่ได้เสนอไว้ในบทที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย การประเมิน 4 องค์ประกอบ ทั้งระดับหมู่บ้านและระดับรายบุคคล (ผู้กู้) ดังนี้

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของหมู่บ้านและรายบุคคล
2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าของกระบวนการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งในระดับหมู่บ้านและรายบุคคล
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล
4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้นจากกระบวนการบริหารจัดการกองทุนทั้งในระดับหมู่บ้านและรายบุคคล

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านชั้นน้อย หมู่ที่ 3 ผู้ทำสารนิพนธ์ ได้ใช้เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบรายงานต่าง ๆ (บร.) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แบบรายงาน บร.1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชน)
2. แบบรายงาน บร.2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน)
3. แบบรายงาน บร.3 (แบบรายงานความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง)

และชุมชนเมือง)

6. แบบรายงาน บร.6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
7. แบบรายงาน บร.7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน)
8. แบบรายงาน บร.8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์)
9. แบบรายงาน บร.9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์)
10. แบบรายงาน บร.10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน)
11. แบบรายงาน บร.11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี)
12. แบบรายงาน บร.12 (การวิเคราะห์การจัดทำแผนแม่บทชุมชน)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ทำสารนิพนธ์ได้ใช้หลายวิธีที่จะนำมาพิจารณาให้เหมาะสมกับลักษณะและธรรมชาติของตัวชี้วัด ดังนี้

1. จากข้อมูลปฐมภูมิเป็นการเก็บข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมไว้แล้ว โดยหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น (อบต.) และพัฒนาการอำเภอ เป็นต้น
2. จากการสัมภาษณ์โดยใช้แบบการบันทึกการสัมภาษณ์ (บร.3, บร.9) กับผู้นำชุมชน คณะกรรมการกองทุน สมาชิกกองทุน ประชาชนทั่วไป ผู้ทรงคุณวุฒิ และข้าราชการที่พำนักในหมู่บ้าน
3. จากการใช้แบบสอบถามต่าง ๆ เช่น บร.1,บร.2 ,บร.3,บร.4, บร.11
4. จากการสังเกต เป็นการสังเกตพฤติกรรมของคนในชุมชนซึ่งจะกระทำโดยกลุ่มเป้าหมายไม่รู้ตัว จะทำให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับความเป็นจริง
5. จากการจัดเวทีต่าง ๆ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร (Population) หมายถึง กลุ่มบุคคลเป้าหมายของการประเมินโครงการที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านชั้นน้อย หมู่ที่ 3 ที่ผู้ประเมินจะต้องเก็บรวบรวมข้อมูลให้ครบถ้วนก่อน ซึ่งประกอบด้วยประชากรทั้งสิ้น 1,004 คน เป็นชาย 447 คน เป็นหญิง 530 คน และผู้มีสิทธิสมัครเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ที่มีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป จำนวน 636 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) หมายถึง กลุ่มประชาชนบางส่วนที่ถูกสัมภาษณ์

ด้วยประชากรทั้งสิ้น 1,004 คน เป็นชาย 447 คน เป็นหญิง 530 คน และผู้มีสิทธิสมัครเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ที่มีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป จำนวน 636 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) หมายถึง กลุ่มประชาชนบางส่วนที่ถูกสัมภาษณ์

2.1 คณะกรรมการกองทุน	จำนวน	15 คน
2.2 สมาชิกกองทุน	จำนวน	80 คน
- สมาชิกที่ได้รับเงินกู้	จำนวน	69 คน
- สมาชิกที่ไม่ได้รับเงินกู้	จำนวน	14 คน
- สมาชิกที่ยื่นกู้	จำนวน	90 คน
2.3 ประชาชนที่ไม่ได้สมัครเป็นสมาชิกกองทุน	จำนวน	50 คน
2.4 เจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง	จำนวน	8 คน

ซึ่งผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ ซึ่งเป็นวิธีการสุ่มตัวอย่างที่ใช้อัตราส่วนระหว่าง จำนวนประชากรกับจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง เป็นช่วงของการสุ่ม และการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม เป็นวิธีการสุ่มที่ จำแนกประชากรออกเป็นกลุ่ม ๆ

ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ

ในการประเมินครั้งนี้ผู้ทำสารนิพนธ์ ได้กำหนดตัวชี้วัดตามกรอบการประเมิน แบบซิฟฟ์ โมเดล (CIPP Model) ดังที่ได้นำเสนอแล้วในบทที่ 1 โดยผู้ทำสารนิพนธ์ จะใช้ตัวชี้วัดในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านชั้นน้อย หมู่ที่ 3 ในครั้งนี้ประกอบด้วย หน่วย 2 ระบบคือ หน่วยระบบการบริหารจัดการ และแนะนำส่งเสริมผู้กู้ (A) และหน่วยดำเนินการของผู้ดูแลราย (B) ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 การประเมินบริบท สภาวะแวดล้อม Context Evaluation (C)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
<p>ระดับหมู่บ้าน(A)</p> <p>C₁ ประวัติความเป็นมา</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ที่มาของชื่อหมู่บ้าน 2. คนกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งหมู่บ้านอพยพมาจากที่ไหน เหตุใดจึงอพยพมา 3. สภาพเดิมทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านมีสภาพอย่างไร 4. อาชีพเดิม(หลัก/รอง)คืออะไร 5. อาชีพเดิมที่เลิกทำแล้วคือ 6. อาชีพใหม่ที่เพิ่มขึ้น 7. การเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณูปโภคเกิดขึ้นปีไหน (ถนน, ไฟฟ้า, ประปา) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้นำชุมชน 2. ผู้อาวุโสในหมู่บ้าน 3. ผู้นำกลุ่มอาชีพ 4. ข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้ว 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 2. ศึกษาจากเอกสาร เช่น จปฐ. กชช2ค.
<p>C₂ สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ลักษณะที่ตั้งหมู่บ้าน 2. อาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านอื่น 3. แผนที่หมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ข้อมูลจากเอกสาร 2. หมู่บ้าน 3. ผู้นำชุมชน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ศึกษาจากเอกสาร เช่น แผนที่ตำบล 2. การสำรวจพื้นที่ 3. สัมภาษณ์
<p>C₃ สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. อาชีพหลักและอาชีพรองของชาวบ้าน 2. จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร 3. จำนวนที่ดินทำกินโดยเฉลี่ย 4. จำนวนและประเภทร้านค้าในหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้นำชุมชน 2. สถานีอนามัย 3. โรงเรียน 4. เกษตรตำบล 5. หมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 2. สังเกต

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C ₄ วัฒนธรรม ประเพณี	5. จำนวนโรงสีในหมู่บ้าน 6. โรงเรียนในหมู่บ้าน (จำนวน ครู/นักเรียน) 7. โรคที่เจ็บป่วย 8. สถานที่รักษาเมื่อเจ็บป่วย		
C ₅ โครงสร้างพื้น ฐานและ ทรัพยากร	1. จำนวนวัด/โบสถ์/มัสยิด 2. จำนวนพระ/เณร/บาทหลวง 3. ภาษ่าพื้นบ้าน 4. ประเพณีที่สำคัญ 5. ความเชื่อด้านต่าง ๆ (ศาลปู่ตา)	1. ผู้นำชุมชน 2. ผู้อาวุโส 3. ชาวบ้าน 4. เจ้าอาวาส	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.1 2. ศึกษาจาก เอกสาร 3. สังเกต
C ₆ ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่มและ ภูมิปัญญาท้องถิ่น	1. จำนวนและสภาพของโครง สร้างพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า, ประปา, โทรศัพท์, หอกระจายข่าว, ศาลา ประชาคม, ไปรษณีย์ ฯลฯ 2. จำนวนและสภาพทรัพยากร เช่น ป่าไม้, แหล่งน้ำ, แร่ธาตุ ฯลฯ ที่เป็นสาธารณประโยชน์	1. ผู้นำชุมชน 2. หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.1 2. สังเกต 3. ศึกษาเอกสาร แผนพัฒนา อบต.
C ₇ ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่มและ ภูมิปัญญาท้องถิ่น	1. ประเภทผู้นำที่เป็นทางการและ ไม่เป็นทางการ 2. กลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้าน (จำนวนสมาชิก, ทุนของกลุ่มกิจ กรรมกลุ่ม, ปีที่ก่อตั้ง) 3. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่าง ๆ (ชื่อ, อายุ, ความเชี่ยวชาญ)	1. ผู้นำชุมชน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.1 2. สังเกต

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C, โครงการพัฒนาที่ผ่านมา	1. โครงการของภาครัฐ 2. โครงการของภาคเอกชน 3. โครงการที่ชาวบ้านทำขึ้นเอง (ชื่อโครงการ/กิจกรรมโครงการ) (ย้อนหลัง 5 ปี)	1. ผู้นำชุมชน 2. ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง 3. ข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้ว	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 2. ศึกษาจากเอกสาร เช่น แผนพัฒนาตำบล 3. สังเกต
C, ความเข้มแข็งของชุมชน	1. ความสามัคคี 2. ความซื่อสัตย์ 3. การช่วยเหลือกัน 4. การยกย่องคนทำความดี 5. โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม 6. จำนวนอาชีพที่เลี้ยงครอบครัวได้ 7. ครอบครัวอบอุ่น รักใคร่ปรองดอง 8. การรวมกลุ่ม 9. การประชุม/เสวนา สม่ำเสมอ 10. การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส 11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม 12. การจัดทำแผนงานแก้ปัญหาชุมชน	1. ชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.2 (ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ 50 ครั้วเรือน)
<u>ระดับรายบุคคล</u>			
(B)			
C, อาชีพเดิม	1. อาชีพหลัก/รอง 2. ผลการประเมินอาชีพเดิม (เพียงพอต่อการเลี้ยงครอบครัว)	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินอนุมัติ	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่ม

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C ₂ สมาชิก ในครอบครัว	3. ปัญหาอุปสรรคในการ ประกอบอาชีพ 1. สมาชิกในครอบครัวและราย ละเอียด เช่น จำนวน,อายุ,สถาน ภาพสมรส,ระดับการศึกษา,ความ สัมพันธ์กับหัวหน้าครอบครัว, การมีงานทำ	1. สมาชิกกอง ทุนหมู่บ้านที่ได้ รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่ม เดิม
C ₃ สภาพการอยู่ อาศัย	1. มีบ้านเป็นของตนเองหรือไม่ ถ้าไม่มีพักอาศัยอย่างไร	1. สมาชิกกอง ทุนหมู่บ้านที่ได้ รับอนุมัติเงินกู้	1. สังเกต 2. สัมภาษณ์
C ₄ รายได้ของ ครอบครัว	1. รายได้ของครอบครัวต่อเดือน 2. ความเพียงพอของรายได้ต่อ รายจ่าย	1. สมาชิกกอง ทุนหมู่บ้านที่ได้ รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่ม เดิม
C ₅ หนี้สินของ ครอบครัวก่อนกู้ เงิน	1. จำนวนหนี้สินที่มีอยู่ก่อนกู้เงิน กองทุน 2. สาเหตุของการมีหนี้สิน แหล่ง เงินกู้	1. สมาชิกกอง ทุนหมู่บ้านที่ได้ รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่ม เดิม

ตารางที่ 2 การประเมินปัจจัยนำเข้า Input Evaluation (I)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน(A)			
I ₁ นโยบาย ระเบียบ แนวทาง ปฏิบัติ	1. รายละเอียดของระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรี 2. รายละเอียดของระเบียบกอง ทุนหมู่บ้านฯ	1. ระเบียบสำนัก นายกฯ 2. ระเบียบที่เกี่ยวข้อง กับกองทุนหมู่บ้านและชุมชน เมือง	1. ศึกษาจาก เอกสาร
I ₂ การประชา สัมพันธ์	1. ช่วงเวลาที่มีการประชา สัมพันธ์ 2. ประเภทสื่อในการประชา สัมพันธ์ 3. ความทั่วถึงในการประชา สัมพันธ์ 4. เนื้อหาในการประชาสัมพันธ์	1. ผู้นำชุมชน 2. ชาวบ้าน 3. ส่วนราชการที่ เกี่ยวข้อง 4. ที่ทำการกอง ทุนหมู่บ้าน 5. เอกสาร ประชาสัมพันธ์	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต 3. ศึกษาจาก เอกสาร
I ₃ คณะ อนุกรรมการ ระดับอำเภอที่ เกี่ยวข้อง	1. จำนวนคณะอนุกรรมการ 2. องค์ประกอบคณะ อนุกรรมการ 3. สัดส่วนกรรมการภาคประชา ชน 4. การปฏิบัติหน้าที่	1. พัฒนาชุมชน 2. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจาก เอกสาร

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
I ₄ คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. จำนวน 2. คุณสมบัติ 3. วิธีการได้มา 4. การพ้นจากตำแหน่ง 5. ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกอง ทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.4 2. ศึกษาจาก เอกสาร
I ₅ การเตรียม ความพร้อมการ สร้างความรู้ความ เข้าใจแก่คณะ กรรมการกองทุน หมู่บ้านและชาว บ้าน	1. วิธีการในการเตรียมความ พร้อม 2. เนื้อหาในการเตรียมความ พร้อม 3. จำนวนครั้งในการเตรียมความ พร้อม 4. หน่วยงาน/องค์กรที่ทำหน้าที่ ในการเตรียมความพร้อม	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ส่วนราชการ 3. ชาวบ้าน 4. ผู้นำชุมชน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.3,บร.9 (จากการสัมภาษณ์ 50 ครั้งเรือน) 2. สัมภาษณ์คณะ กรรมการกองทุน
I ₆ เงินกองทุน หนึ่งล้านบาท	1. วันที่ได้รับอนุมัติ 2. การเก็บรักษาเงิน	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์
I ₇ เงินทุนสะสม อื่นๆ	1. ประเภท/จำนวน/ที่มาและการ เก็บรักษาเงินทุนสะสมอื่นๆ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจาก เอกสาร
I ₈ บัณฑิตกองทุน	1. ประวัติส่วนตัว ชื่อ,วุฒิการ ศึกษา,อายุ,เพศ,ภูมิลำเนา,สถาน ภาพ, ความสามารถพิเศษ 2. บทบาทหน้าที่	1. บัณฑิตกอง ทุนหมู่บ้าน 2. คู่มีอนักศึกษา	1. ศึกษาตนเอง 2. ศึกษาจาก เอกสาร

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับรายบุคคล (B)			
I_1 จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ	1. จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11
I_2 จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้	1. จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้ 2. ที่มาของเงินทุน	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่ม
I_3 วัตถุประสงค์การกู้เงินตามโครงการ	1. วัตถุประสงค์การกู้เงินตามโครงการ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11
I_4 สถานที่/วัตถุประสงค์ และวัตถุประสงค์ในการประกอบอาชีพ	1. สถานที่วัตถุประสงค์และวัตถุประสงค์ในการประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สังเกต
I_5 ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ	1. ความรู้และทักษะที่มีอยู่	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่ม
I_6 จำนวนแรงงาน	1. จำนวนแรงงานที่ใช้ในการประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

ตารางที่ 3 การประเมินกระบวนการ Process Evaluation (P)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน(A) P ₁ การจัดทำ ระเบียบกองทุน หมู่บ้าน	1. กระบวนการในการจัดทำ ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 2. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ 3. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกอง ทุนหมู่บ้าน 3. ระเบียบกอง ทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่ม เดิมจากคณะ กรรมการกองทุน หมู่บ้านและชาว บ้าน
P ₂ การจัดทำ เอกสารขึ้น ทะเบียน	1. เอกสารขอขึ้นทะเบียน 2. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ 3. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์
P ₃ ระบบบัญชี กองทุน	1. จำนวนบัญชีที่จัดทำ 2. ชื่อบัญชี เช่น บัญชีลูกหนี้, บัญชีเงินสัจจะ 3. ความเป็นปัจจุบัน 4. ผู้จัดทำ 5. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีกองทุน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจาก เอกสาร
P ₄ กิจกรรมเกี่ยว กับสมาชิกกอง ทุนหมู่บ้าน P _{4.1} การ รับสมัคร	1. ช่วงเวลาในการรับสมัครและ เหตุผล 2. คำธรรมเนียมการรับสมัคร และเหตุผล	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกอง ทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่ม จากคณะกรรมการ

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
P _{4.2} การหมดสมาชิกภาพ	3. ขั้นตอนการรับสมัครและเหตุผล 4. คุณสมบัติของผู้สมัครและเหตุผล 5. ปัญหาและอุปสรรค 1. การหมดสมาชิกภาพและเหตุผล	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. เอกสารด้านทะเบียนสมาชิก	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
P _{4.3} ประเภทสมาชิก	1. การกำหนดประเภทสมาชิกและเหตุผล	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. เอกสารด้านทะเบียนสมาชิก	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
P _{4.4} การทำทะเบียนสมาชิก	1. ความเป็นปัจจุบันในการจัดทำทะเบียนสมาชิก 2. ปัญหาและอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 3. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 4. เอกสารโครงการขอกู้เงินกองทุน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร (ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
P ₅ กิจกรรมเกี่ยวกับ การกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขั้นตอนในการขอกู้ 2. เอกสารประกอบการขอกู้ 3. ปัญหาและอุปสรรค 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการ 2. สมาชิก 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สังเกตการณ์ 2. ศึกษาเอกสาร ระเบียบกองทุน
P _{5.1} การคัดเลือกผู้กู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกและเหตุผล 2. วิธีการคัดเลือกและเหตุผล 3. ปัญหาและอุปสรรค 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
P _{5.2} การโอนเงินให้ผู้กู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขั้นตอนในการโอนเงิน 2. ปัญหาและอุปสรรค 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ หลักฐานการโอนเงิน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจาก เอกสาร
P _{5.3} การชำระหนี้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขั้นตอนในการรับชำระหนี้ 2. ปัญหาและอุปสรรค 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ส่ง เงินคืน 3. เอกสารในการ ส่งเงินคืน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจาก เอกสารระเบียบ กองทุน

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
P ₆ การส่งเสริม การใช้เงินกู้ P _{6.1} การแนะนำ วิธีทำธุรกิจ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้แนะนำ 2. ประเด็นในการแนะนำ 3. วิธีในการแนะนำ 4. จำนวนครั้งในการแนะนำ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกอง ทุนหมู่บ้านที่ได้ รับเงินกู้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์
P _{6.2} การช่วยหา ตลาด	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ที่ช่วยหาตลาด 2. วิธีการในการส่งเสริมการ ตลาด 3. ปัญหาอุปสรรค 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกอง ทุนหมู่บ้านที่ได้ รับเงินกู้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์
P ₇ การตรวจสอบ การใช้จ่ายเงินกู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ที่ทำการตรวจสอบ 2. วิธีการตรวจสอบ 3. จำนวนครั้งในการตรวจสอบ 4. ปัญหาและอุปสรรค 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกอง ทุนหมู่บ้านที่ได้ รับเงินกู้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์
P ₈ การจัดทำราย งานและเผยแพร่ ผลการดำเนินงาน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเภทรายงานที่จัดทำ 2. ประเภทผลงานที่มีการเผยแพร่ 3. วิธีการเผยแพร่ผลการดำเนิน งาน 4. ปัญหาและอุปสรรค 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกและ ชาวบ้าน 3. เอกสารการจัด ทำรายงาน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต 3. ศึกษาเอกสาร

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
P ₉ การจัดสรรผลประโยชน์	1. สัดส่วนในการจัดสรรและเหตุผล	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาเอกสาร
P ₁₀ การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยบัณฑิตกองทุน	1. ประเภทเครือข่าย 2. กลุ่มคนที่เข้าร่วมเครือข่าย 3. วิธีการสร้างเครือข่าย 4. ความพึงพอใจของผู้ที่เข้าร่วมเครือข่าย 5. ประโยชน์ที่ได้รับจากการสร้างเครือข่าย 6. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน 3. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้ 4. บัญชีการจ่ายเงิน	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกตแบบมีส่วนร่วม
ระดับบุคคล (B) P ₁ การใช้จ่ายเงิน	1. รายละเอียดของการใช้จ่าย	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. ศึกษาจากเอกสาร 3. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
P ₂ การหาความรู้เพิ่มเติม	1. วิธีการหาความรู้เพิ่มเติม	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สังเกตจากการเสวนาตามแบบ บร.6

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
P ₃ การหาตลาด	<ol style="list-style-type: none"> 1. วิธีการหาตลาด 2. ผู้ที่ช่วยเหลือแนะนำในการหาตลาด 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 2. บัญชีการใช้จ่ายเงิน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์
P ₄ การทำบัญชีใช้จ่ายเงิน	<ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดทำบัญชี (มี/ไม่มี) 2. ผู้ที่ช่วยเหลือ แนะนำการจัดทำบัญชี 		<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร

ตารางที่ 4 การประเมินผลผลิต Product Evaluation (O)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน(A)			
O ₁ จำนวนสมาชิกกองทุน	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนสมาชิกเดิม (ณ วันเริ่มก่อตั้งกองทุน) 2. จำนวนสมาชิกที่มีการเพิ่มขึ้น/ลดลง 3. เหตุที่สมาชิกเพิ่มขึ้น/ลดลง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. ทะเบียนสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม 3. ศึกษาจากเอกสาร
O ₂ จำนวนผู้ได้เงินกู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนครั้งที่มีการอนุมัติให้กู้ 2. จำนวนผู้ยื่นกู้และได้รับอนุมัติให้กู้แต่ละครั้ง 3. จำนวนผู้ยื่น ได้รับอนุมัติให้กู้ต่อจำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้านทั้งหมด 4. จำนวนผู้ได้รับอนุมัติให้กู้ จำแนกตาม บร.4 ข้อ 5 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร
O ₃ ยอดเงินที่ได้ให้กู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ยอดเงินที่ผู้มากู้และยอดเงินที่ได้รับอนุมัติแต่ละครั้ง 2. ยอดเงินที่ได้อนุมัติให้กู้ทั้งหมด 3. ยอดเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติจำแนกตาม บร.4 ข้อ 5 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร
O ₄ จำนวนผู้ชำระคืนตามกำหนด	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนผู้กู้ที่ชำระคืนตามกำหนด 2. จำนวนผู้กู้ที่ไม่ชำระคืนตามกำหนด 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
O ₃ ยอดเงินที่มี การชำระคืน	3. การแก้ไขปัญหาเมื่อผู้กู้ไม่ ชำระคืนตามกำหนด 1. ยอดเงินกู้ที่ชำระคืน จำแนก เป็นเงินต้น, ดอกเบี้ยและค่าปรับ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีกองทุน	3. ศึกษาจาก เอกสาร 1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร
O ₄ กองทุนสะสม	1. ยอดเงินกองทุนสะสม แยก ตามประเภทผู้กู้, จำนวนผู้กู้ 2. การใช้ประโยชน์กับกองทุน สะสม	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีเงินฝาก กองทุนสะสม	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจาก เอกสาร
O ₅ การใช้เงิน ตามวัตถุประสงค์	1. จำนวนผู้กู้ที่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์ ของโครงการ 2. จำนวนผู้กู้เงินที่ใช้เงินไม่เป็น ไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ 3. เหตุผลที่ไม่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์ ของโครงการ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกอง ทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ผู้ตรวจ สอบ
O ₆ ทักษะคติของ ชุมชนต่อกองทุน	1. ทักษะคติต่อคณะกรรมการกอง ทุนหมู่บ้านในเชิงบวกและลบ 2. ทักษะคติต่อกองทุน 1 ตำบลบาท ในเชิงบวกและลบ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกและ ชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.9 2. สัมภาษณ์เพิ่ม เติม

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับบุคคล(B) O ₁ ผลที่ได้ตาม วัตถุประสงค์ของ การกู้เงิน	13. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนคติของชาวบ้าน		
O _{1.1} ผลทางตรง	1. ผลการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต
O _{1.2} ผลทางอ้อม	1. ประสิทธิภาพ 2. การยอมรับจากชุมชน	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ จัด เวทีฯตามแบบ ปร.10

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ผู้ทำสารนิพนธ์ ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์
2. วิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยการนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยใช้สถิติ เช่น
  - การแจกแจงความถี่
  - การคำนวณค่าร้อยละ
  - ค่าเฉลี่ย
  - ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.บริบทระดับประเทศ

1.1 ความยากจนของประเทศจากรายงานข่าวของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ(สภาพัฒน์) ได้รายงานถึงความอยู่ดีมีสุขของคนไทย โดยรวมลดลง หลังเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ ดัชนีความอยู่ดีมีสุขโดยรวมก่อนวิกฤติอยู่ที่ระดับ 77.1% หลังวิกฤติดัชนีจะปรับดีขึ้นเล็กน้อยอยู่ที่ระดับ 72.1% ข่าวแจ้งว่าการจ้างงานและความไม่มั่นคงในการทำงาน มีผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของคนไทยมากที่สุด คนไทยส่วนใหญ่ยากจนลงกว่าเดิม

บทเรียนจากวิกฤติดังกล่าวสรุปได้ว่า ประเด็นนโยบายการบริหารเศรษฐกิจในระยะต่อไป ควรจะมีการกระตุ้นเศรษฐกิจระยะสั้น โดยใช้นโยบายการเงินการคลัง ดูแลให้เศรษฐกิจฟื้นตัวเต็มที่ และขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ดังเช่นมติคณะรัฐมนตรีวาระพิเศษ เมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2545 กำหนดให้กระทรวงการคลังออกพันธบัตรชดเชยความเสียหาย ให้กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงิน มาตรการแก้ปัญหาหนี้กองทุนฟื้นฟูฯ ดังกล่าวเป็นการหาทางออกต่อการชะลอการเพิ่มขึ้นของสัดส่วนหนี้สาธารณะ ต่อ GDP และภาระดอกเบี้ย ต้องงบประมาณรายจ่าย จากมาตรการดังกล่าว ประชาชนระดับรากหญ้าจะได้รับอานิสงฆ์ การจำหน่ายพันธบัตรครั้งนี้ จะทำให้หนี้ต่อหัวประชากรลดลง ดัชนีเชื่อมั่นขยับขึ้น มั่นใจเศรษฐกิจฟื้น ซึ่งปัจจัยบวกที่มีผลต่อความเชื่อมั่นผู้บริโภคเดือนมิถุนายน คือการปรับตัวเลขอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จาก 2 – 3 % เป็น 3 – 4% (หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ประจำวันที่ 13 กรกฎาคม 2545 : 9)

1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรม ขนาดกลางและขนาดย่อม(SMEs) จากรายงานสถานการณ์เศรษฐกิจและสังคม 5 ปี ที่ผ่านมามีผลของการประเมินโดยใช้ตัวชี้วัดความอยู่ดีมีสุขและความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ พบว่าภาพโดยรวมลดลง วิกฤติเศรษฐกิจยังอยู่ในสภาพเดิมและส่งผลกระทบต่อการทำงาน คนไทยจ้างงานมากขึ้นและยากจนลงกว่าเดิม ปัญหาคนว่างงานจึงต้องมีการเร่งรีบแก้ไขโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบ นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม(SMEs) คือ บรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม(บอย.) โดยมีหน้าที่หลักคือให้ความช่วยเหลือสนับสนุนและพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม(SMEs) ทั่วประเทศ เช่น ให้

คำปรึกษาและนำ สนับสนุนสินเชื่อหลากหลายรูปแบบเพื่อร่วมลงทุนกับผู้ประกอบการเป็นต้น เนื่องจากธุรกิจ (SMEs) เป็นฐานสำคัญของระบบเศรษฐกิจ มีการจ้างงานถึง 80 – 90% ของการจ้างงานทั้งหมดของประเทศ เพราะฉะนั้นการที่รัฐบาล สนับสนุนให้ทุกองค์กรของรัฐและเอกชน ให้ความร่วมมือในการปล่อยเงินกู้และฝึกอบรมให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการรายย่อย ทั้งรายเก่าและรายใหม่ จะเป็นการเพิ่มศักยภาพในหลาย ๆ ด้านของสถานประกอบการนั้น ๆ เมื่อมีผู้ประกอบการเพิ่มปริมาณมากขึ้นเท่าใด การจ้างงานก็จะเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ดังนั้นนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) จะส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศไทยดียิ่งขึ้นกว่าเดิม (หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ 9 กรกฎาคม 2545 :6)

1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ นายอดิศักดิ์ โพธารมิก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ เปิดเผยถึงมาตรการผลิตสินค้าโดยให้ใช้วัตถุดิบในประเทศแทนการนำเข้าจากต่างประเทศเพื่อการส่งออก เพื่อลดการขาดดุลของประเทศ ปัจจุบันประเทศไทยได้นำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศปีละหลายหมื่นล้านบาท เช่นน้ำมัน สินค้าทุน สินค้าอุปโภค – บริโภค และวัตถุดิบที่ใช้ผลิตสินค้าเป็นต้น ซึ่งสินค้าทุน เช่น เทคโนโลยีต่าง ๆ นำเข้ามาเพื่อใช้ผลิตสินค้า เพื่อการส่งออกประมาณ ร้อยละ 40 ของมูลค่าการนำเข้าสินค้าทั้งหมด รองลงมาเป็นวัตถุดิบประมาณร้อยละ 30 ซึ่งการนำเข้าสินค้านี้คิดว่าเป็นสัดส่วนที่สูง จึงต้องมีมาตรการที่จะสนับสนุนให้อุตสาหกรรมขึ้นส่วนในประเทศ เพื่อให้ดุลการค้าเป็นบวกมากขึ้น ที่ผ่านมามีการส่งออกน้อยกว่าการนำเข้าทำให้ดุลการค้าติดลบ (นสพ. เดลินิวส์ 29 มิย. 2545 หน้า 9)

1.4 ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประเทศ ในภาวะที่ประเทศอยู่ในห้วงวิกฤติเศรษฐกิจ สิ่งที่น่าเป็นห่วงคือปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ ปัจจัยนั้นคือ “ปัจจัยบุคคล” ชาติที่มีการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย ไม่สามารถจะควบคุมปัจจัยบุคคลได้ เพราะล่อแหลมต่อการละเมิดสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล รัฐบาลในฐานะผู้ควบคุมระบบจึงมีความสำคัญ

ในการพิจารณาว่า พ.ร.บ. งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2546 มีข้อพิจารณาเกี่ยวกับหนี้เน่า ภาคประชาชนเพราะรัฐบาลเปิดโอกาสให้มีการกระจายการใช้บัตรเครดิต กระตุ้นเศรษฐกิจระดับรากหญ้า จึงมีส่วนทำให้เพิ่มค่าใช้จ่ายในภาคครัวเรือนและการลงทุนในประเทศให้พุงสภาพเศรษฐกิจของประเทศเอาไว้ ซึ่งการกระตุ้นค่าใช้จ่ายในภาคครัวเรือนด้วยการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต ไม่ใช่การใช้จ่ายเพื่อการลงทุน หากแต่เป็นการใช้จ่ายตามความพอใจของเจ้าของบัตร เป็นสิทธิเสรีภาพในการใช้จ่าย เป็นปัจจัยบุคคลที่รัฐไม่สามารถห้ามปรามได้ โอกาสที่หนี้เน่าภาคประชาชนจะเกิดขึ้นอีก หลังจากที่เกิดหนี้เน่าจากภาคธุรกิจจนทำให้เกิดวิกฤติเศรษฐกิจเมื่อปี พ.ศ. 2540(นสพ. เดลินิวส์ 9 กรกฎาคม 2545 หน้า 6)

ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ได้เปิดเผยว่าสิ้นเดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2545 ที่ผ่านมา สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบลดลงจากช่วงปีเดียวกันของปีก่อน 2.6 % ขณะที่สินเชื่อเพื่อการส่งออกลดลง 14.39% ส่วนสินเชื่ออุปโภคบริโภคส่วนบุคคลขยายตัวสูง เนื่องจากการขยายตัวของสินเชื่อบัตรเครดิต หลังจาก ธปท. ยกเลิกเกณฑ์การกำหนดรายได้ขั้นต่ำของผู้ทำบัตรเครดิต ซึ่งก่อให้เกิดหนี้ระดับรากหญ้า สร้างความเดือดร้อนและเป็นการสร้างหนี้สินให้กับประชาชน(นสพ. เดลินิวส์ 9 กรกฎาคม. 2545 หน้า 6)

1.5 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน ในยุคเศรษฐกิจฟองสบู่ เกิดการขยายตัวของภาคธุรกิจอุตสาหกรรม เกิดการจ้างงานจำนวนมาก ความต้องการแรงงานเพิ่มขึ้น แรงงานภาคเกษตรไม่มีการสานต่อประกอบกับธุรกิจสนามกอล์ฟ รีสอร์ท เกิดขึ้นจำนวนมาก ที่ดินมีการเปลี่ยนมือจากภาคเกษตรไปสู่กลุ่มธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ทำให้เกิดการบุกรุกป่าสงวนแห่งชาติตัดไม้ทำลายป่าที่อุดมสมบูรณ์ จนเกิดวิกฤติฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล จากวิกฤติดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงได้กำหนดเป้าหมายการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้กลับไปสู่สภาพใกล้เคียงของเดิมให้มากที่สุด (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 พ.ศ.2545 - 2549 : 9)

1.6 บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท หรือการล่มสลายของท้องถิ่นชนบท ผลกระทบจากพิษเศรษฐกิจตกต่ำอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตของประชากรทั้งประเทศ การกระจายรายได้สู่ประชาชนระดับรากหญ้า ก่อให้เกิดปัญหาตามมาโดยเฉพาะค่านิยมค่านิยมวัตถุนิยมไทยกลายเป็นสังคมบริโภคนิยม เกิดปัญหาสังคม เช่นยาเสพติด อาชญากรรม สภาพครอบครัวแตกแยกสังคมเกิดการอ่อนแอ เพราะการอพยพแรงงานไปหางานต่างกัน โดยเฉพาะการหนีสังคมชนบทเข้าสู่สังคมเมือง ทำให้บรรยากาศในท้องถิ่นชนบทล่มสลาย

1.7 ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ ในยุคที่การสื่อสารไร้พรมแดน โลกอยู่ในยุคโลกาภิวัตน์การติดต่อสื่อสารสะดวกสบาย ทำให้ประเทศไทยตกอยู่ในภาวะวิกฤติในกระแสการรับเอาวัฒนธรรมจากต่างประเทศ โดยไม่มีการคำนึงถึงความสูญเสียวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชาติไทย โดยเฉพาะกระแสนิยมการซื้อ การใช้สิ่งของจากต่างประเทศ อาทิเช่น เครื่องประดับ เสื้อผ้า รถยนต์ราคาแพง ๆ สิ่งของฟุ่มเฟือยต่าง ๆ เป็นต้น ส่งผลให้ประเทศไทยได้รับผลกระทบวิกฤติเศรษฐกิจขึ้น ทำให้มีการทบทวนแนวทางการพัฒนาประเทศ โดยได้นำมิติวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย มาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาดังกล่าว แนวทางพัฒนาที่ได้อย่างชัดเจนก็คือ การปลูกฝังจิตสำนึกของความเป็นคนไทย ไม่ทิ้งข่วงวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามของ

ไทย ส่งเสริมให้ใช้สินค้าไทย บริโภคอาหารไทย อันเป็นการส่งเสริมให้ใช้ภูมิปัญญาไทย แก่ไขวักฤทธิเศรษฐกิจ นั่นเอง

2. บริบทระดับท้องถิ่น

จากการที่ผู้ทำสารนิพนธ์ได้เข้าไปปฏิบัติงานในหมู่บ้านชัยน้อย ม.3 นั้นนอกจากจะมุ่งเน้นในการ ไปมีส่วนร่วมในการกระตุ้นให้การจัดการบริหารกองทุนหมู่บ้านแล้ว ยังมีการศึกษาถึงสภาพแวดล้อม โดยทั่วไปของหมู่บ้านด้วยตามแบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน (บร. 1) ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

2.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านชัยน้อย จากการที่มีการก่อสร้างเขื่อนลำตะคองเมื่อปี พ.ศ.2500 ทำให้เกิดการอพยพชาวบ้านออกจากพื้นที่บริเวณก่อสร้างเขื่อน ทำให้มีชาวบ้านส่วนหนึ่งได้เข้ามาจับจองที่ดินเพื่อมาทำการเกษตรและอยู่อาศัยบริเวณบ้านชัยน้อยในปัจจุบัน บุคคลกลุ่มแรกที่เข้ามาก่อตั้งหมู่บ้าน คือ ครอบครัวของนายน้อย ชวนจันทิก และญาติ ๆ ,ครอบครัวนางแม่เชาณะ, ครอบครัวนางหลอด เกียงสันเทียะ เป็นต้น

การเข้ามาตั้งถิ่นฐานที่อยู่อาศัยต้องมีการบุกเบิกป่าเพื่อก่อสร้างบ้านพักอาศัยทำให้ได้พบอ่างน้ำขนาดเล็กซึ่งมีน้ำใสสะอาด กลุ่มผู้อพยพจึงได้อาศัยใช้น้ำในบริเวณดังกล่าวบริโภค ดักมาใช้ทำไร่ทำก็ไม่หมด เพราะจะมีน้ำซึมออกมาตลอดเวลา ทุกคนจึงลงมติกันตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “บ้านชัยน้อย” และมีการขอความคิดเห็นในการที่จะหาที่พึ่งทางใจ นั่นก็คือ วัด นายน้อยจึงได้รับมอบหมายให้ไปนิมนต์พระอาจารย์แดง จากวัดหนองน้ำขุ่น ตำบลคลองไผ่ อำเภอสีคิ้ว มาจำวัดที่วัดชัยน้อย ระหว่างนั้นก็มีการอพยพของกลุ่มคนรุ่นใหม่มาอย่างต่อเนื่อง ต่อมาปีพ.ศ.2508 ได้มีการก่อสร้างโรงเรียนขึ้นเพื่อเป็นสถานที่ศึกษาแก่บุตรหลาน ซึ่งก็คือเป็นการขยายตัวของประชากรในระดับต้น ๆ ชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพทำไร่ทำสวน และไร่อะลู่ม มีสัตว์เลี้ยงภายในครัวเรือน เช่น โค สุกร ไก่ เป็นต้น

2.2 สภาพปัจจุบัน มีการขยายตัวของประชากรและชุมชนออกไปจากชุมชนเดิมจากอดีตมีประชากรเพียง 4 ครอบครัว ปัจจุบันมีประชากรทั้งสิ้น 1,004 คน 230 ครอบครัว โดยมีการแบ่งรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามลักษณะของประชากร

ลำดับที่	ลักษณะของประชากร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	เพศ		
	- ชาย	474	
	- หญิง	530	
2	อายุ		
	- 1วัน – 3ปีเต็ม	22	2
	- 3ปี 1วัน – 6ปีเต็ม	48	4
	- 6ปี 1วัน – 12ปีเต็ม	64	6
	- 12ปี 1วัน – 14ปีเต็ม	23	2
	- 14ปี 1วัน – 18ปีเต็ม	71	7
	- 18ปี 1วัน – 50ปีเต็ม	579	58
	- 50ปี 1วัน – 60ปีเต็ม	118	12
	- 60ปี 1วันขึ้นไป	79	8

ทำเลที่ตั้งหมู่บ้าน

สภาพโดยรวมทั่วไป บ้านชั้นน้อยตั้งอยู่บริเวณที่ราบเชิงเขา และมีการวางผังหมู่บ้านเป็นสัดส่วนโดยนิคมสร้างตนเองลำตะคอง ได้เข้ามาจัดผังหมู่บ้านเมื่อปี พ.ศ. 2515 โดยแยกพื้นที่อยู่อาศัยกับที่ทำกินออกจากกัน เพื่อสะดวกในการจัดระบบนิเวศน์ของหมู่บ้านชั้นน้อย มีพื้นที่ทั้งหมด 7,200 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านและตำบลต่าง ๆ ดังนี้

- ทิศเหนือ มีอาณาเขตติดต่อกับ หมู่ 8 บ้านคลองหินปูน ต.วังไทร ,บ้านคลองยาง ต.

หนองสาหร่าย

- ทิศตะวันตก มีอาณาเขตติดต่อกับ บ้านซับหวาย ต.หนองสาหร่าย
- ทิศตะวันออก มีอาณาเขตติดต่อกับ หมู่ 9 บ้านมะค่าโพรง ต.วังไทร , หมู่ 6 บ้านป่า

ตะเคียน ต.วังไทร

- ทิศใต้ มีอาณาเขตติดต่อกับ หมู่ 4 บ้านหนองแก , หมู่ 13 บ้านเขาน้อย

ด้านอาชีพ สภาพดินโดยรวมทั้งหมด เป็นดินร่วนปนทรายและดินเหนียวบางส่วน เหมาะแก่การทำการเกษตร เช่น ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพด้านการเกษตร รับจ้างทั่วไป โดยมีสัดส่วนการประกอบอาชีพ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ลักษณะการประกอบอาชีพ

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครอบครัว	ร้อยละ
ทำไร่	93	40
ทำสวน	70	30
เลี้ยงสัตว์	88	38
ค้าขาย	11	4.7
รับราชการ	14	6
รับจ้างทั่วไป	32	13.9

ในแต่ละครอบครัวมีการประกอบอาชีพมากกว่า 1 อาชีพ โดยเฉพาะอาชีพที่มีรายได้หมุนเวียนทุกวันก็คือ การเลี้ยงโคนม ซึ่งเริ่มเข้ามามีบทบาทในหมู่บ้านเมื่อปี พ.ศ. 2530 โดยการเลี้ยงเสริมกับอาชีพหลักอื่น ๆ จนปัจจุบันการเลี้ยงโคนม ของบางครอบครัวกลายเป็นอาชีพหลัก การทำไร่เป็นอาชีพรอง

ในด้านสาธารณูปโภค

- เริ่มมีถนนลาดยางครบทุกซอย เมื่อปีพ.ศ.2541
- เริ่มมีไฟฟ้า เมื่อปี พ.ศ. 2529
- เริ่มสร้างประปาหมู่บ้าน เมื่อปี พ.ศ. 2533
- เริ่มมีโทรศัพท์สาธารณะ เมื่อปี พ.ศ. 2542

แหล่งน้ำเพื่ออุปโภคบริโภคและการเกษตร

- บ่อน้ำตื้น จำนวน 13 บ่อ ใช้ได้ไม่ตลอดทั้งปี
- บ่อน้ำบาดาล จำนวน 6 บ่อ ใช้ได้ตลอดทั้งปี
- สระน้ำ จำนวน 1 สระ ใช้ได้ตลอดทั้งปี
- คลองน้ำ จำนวน 2 แห่ง ใช้ได้ไม่ตลอดทั้งปี
- ฝ่ายกั้นน้ำ จำนวน 1 แห่ง ใช้ได้ตลอดปี

จากการที่หมู่บ้านตั้งอยู่บนที่ราบเชิงเขาและมีแหล่งน้ำจะไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตร ซึ่งส่วนใหญ่มักจะอาศัยแหล่งน้ำธรรมชาติ นั่นก็คือ ฝน ทำให้การทำการเกษตรโดยอาศัยน้ำฝนนั้นได้ผล

ผลิตไม่เต็มที่โดยเฉพาะปีนี้ (2545) ฝนไม่ตกตามฤดูกาลทำให้ผลผลิตเสียหาย ส่งผลกระทบต่อรายได้และความเป็นอยู่ของชาวบ้านชั้นน้อย

ด้านเศรษฐกิจ ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพด้านการเกษตรและรับจ้างทั่วไปมีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนประมาณ 50,000-70,000 บาท/ปี หากปีไหนเจอวิกฤตภัยแล้งรายได้ของเกษตรกรจะลดลงผลผลิตที่นำรายได้เข้าสู่หมู่บ้านได้แก่ น้ำมันดิบ น้อยหน่า อ้อย ข้าวโพค มันสำปะหลัง เป็นต้น

ด้านการศึกษา โรงเรียนบ้านชั้นน้อย ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.2508 มีการเปิดสอนตั้งแต่ชั้นเตรียมอนุบาล จนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีครูสอนทั้งหมด 11 คน จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีนักเรียนทั้งหมด 199 คน และศูนย์เด็กเล็ก มีผู้ดูแลเด็ก 2 คน มีเด็กจำนวน 40 คน แบ่งออกเป็นแต่ละชั้นดังตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ระดับชั้นเรียนและปริมาณนักเรียน

ลำดับที่	ระดับชั้น	จำนวน (ห้องเรียน)	จำนวน (คน)
1	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน	1	40
2	ชั้นอนุบาล 1	1	35
3	ชั้นอนุบาล 2	1	28
4	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	1	19
5	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	1	20
6	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	1	21
7	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	1	27
8	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	1	28
9	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	1	21

ด้านวัฒนธรรม

- มีวัดศิริธรรมคุณ เป็นศูนย์รวมจิตใจ มีพระ 7 รูป และสามเณร 2 รูป
- ภาษาที่ใช้ คือ ภาษาไทยโคราช และภาษาไทยอีสาน
- แหล่งท่องเที่ยวบริเวณใกล้เคียงหมู่บ้าน คือ วัดถ้ำพญาวง และวัดถ้ำโพธิราช
- ด้านภูมิปัญญาชาวบ้าน มีการปรับใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการเกษตร มีผู้ชำนาญการเลี้ยงสัตว์ (โคนม) มีการอนุรักษ์งานหัตถกรรม การอนุรักษ์งานแพทย์แผนไทย และด้านศาสนา และประเพณีต่าง ๆ ซึ่งในรอบหนึ่งปี บ้านชั้นน้อย จะมีกิจกรรมด้านการทำบุญหรืองานประเพณีดังนี้

- เดือนมกราคม ทำบุญวันขึ้นปีใหม่
- เดือนเมษายน ทำบุญวันสงกรานต์
- เดือนพฤษภาคม ทำบุญกลางบ้าน และมีการจุดบั้งไฟ
- เดือนกรกฎาคม ทำบุญวันอาสาฬหบูชา และวันเข้าพรรษา
- เดือนกันยายน ทำบุญวันออกพรรษา
- เดือนตุลาคม, พฤศจิกายน ทำบุญวันลอยกระทง

การที่หมู่บ้านมีศูนย์รวมยึดเหนี่ยวจิตใจ มีการทำกิจกรรมร่วมกันส่งผลให้เกิดการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน รู้รักสามัคคี ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง

ผลการประเมินโครงการ โดยรวม

ผลการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านขั้วน้อยหมู่ 3 โดยภาพรวมมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ผลการประเมินหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำสร้างเสริมผู้รู้ (หน่วยระบบ A) แบ่งออกเป็น 3 หน่วย คือ

1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) ของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วยตัวแปร 5 ข้อดังนี้

1.1.1 นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติจากการสัมภาษณ์ และเปิดเวทีชาวบ้านในหมู่บ้าน ทำให้ได้ข้อมูลทั้งด้านบวก และด้านลบต่อเจตนารมณ์ของนโยบายรัฐบาล

ด้านบวก

1. ทำให้มีเงินหมุนเวียนในหมู่บ้านในอัตราดอกเบี้ยค่อนข้างต่ำ ไม่ต้องพึ่งพาเงินนอกระบบ

2. มีความกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในการร่วมกิจกรรมกองทุน

3. เป็นการส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านในด้านการส่งเสริมการเกิดอาชีพใหม่

4. เป็นโครงการที่ดี หากนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์และถูกต้องตามวัตถุประสงค์

5. ทำให้ชาวบ้านรู้จักการอบรม และรู้จักการบริหารการเงินให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ด้านลบ

1. เป็นการเพิ่มภาระหนี้สินให้กับชาวบ้าน เนื่องจากชาวบ้านเป็นหนี้อยู่แล้ว เมื่อมีโอกาสที่จะกู้เงินตรงไหนก็จะมุ่งไปตรงนั้น ลักษณะหนี้คือนี้เป็นเงินกู้นานและเป็นหนี้หมุนเวียนอมตะ

2. ระยะเวลาการใช้หนี้ 1 ปี เร็วเกินไป ดอกเบี้ยร้อยละ 12 บาท/ปี แพงเกินไป

3. คณะกรรมการไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง

4. เป็นโครงการเร่งด่วน โดยเฉพาะขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดีทำให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อน

5. เกรงว่าจะเป็นโครงการหลอก ๆ เหมือนโครงการของรัฐบาลที่ผ่านมา

1.1.2 เงิน 1 ล้านบาท

ข้อดี

- มีเงินจำนวน 1 ล้านบาท มาหมุนเวียนภายในหมู่บ้านในอัตราดอกเบี้ยค่อนข้างต่ำ เป็นการสร้างงานสร้างรายได้แก่ราษฎร และเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับรากหญ้า

ข้อเสีย

- หากเทียบสัดส่วนเงิน 1 ล้านบาท กับประชากรของหมู่บ้านชั้นน้อย ถือว่าจำนวนเงินไม่สมดุลกับจำนวนประชากร ซึ่งมีทั้งสิ้น 230 ครัวเรือน เมื่อเทียบกับหมู่บ้านใกล้เคียงกัน ที่มีประชากรทั้งสิ้น 40 ครัวเรือน เพราะฉะนั้น จากสัดส่วนดังกล่าว จำนวนเงิน 1 ล้านบาทจึงไม่เพียงพอต่อการกู้

1.1.3 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านชั้นน้อย มีกระบวนการคัดเลือกโดยการผ่านการประชาคมหมู่บ้าน จำนวน 15 คน โดยมีสัดส่วนระหว่าง หญิง 7 คน ชาย 8 คน

ข้อดี

- มีการแบ่งหน้าที่กันทำงานครบ 15 คน
- ให้ความร่วมมือในการประชุม

ข้อเสีย

- มีการประชุมไม่ต่อเนื่อง
- ไม่ค่อยเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง

1.1.4 ผู้สมัครขอกู้ สมาชิกเสนอโครงการขอกู้เงินทั้งสิ้น 90 รายจากจำนวนสมาชิกทั้งหมด 223 คนและ 2 กลุ่มอาชีพ

ข้อดี

- สมาชิกมีการออมเงินอย่างสม่ำเสมอ
- สมาชิกมีการทำกิจกรรมร่วมกัน

ข้อเสีย

- เขียนโครงการไม่ตรงกับความเป็นจริง
- ขาดจิตสำนึก ความรับผิดชอบและไม่ต้องการรับรู้เรื่องอื่นนอกจากการขอกู้เงิน

1.1.5 นักศึกษาบัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน

ข้อดี

- สร้างงาน สร้างรายได้แก่บัณฑิตว่างงานในหมู่บ้าน
- มีโอกาสได้รับการศึกษาเพิ่มเติมในระดับปริญญาตรี

ข้อเสีย

- เป็นนโยบายเร่งด่วนเกิดการสับสนระหว่างปฏิบัติงาน
- สัญญาการให้ทุนระยะสั้น ไม่สามารถศึกษาจนจบหลักสูตรปริญญาโทและขาดโอกาส

ในการทำงานร่วมกับกองทุนเพราะกองทุนไม่มีนโยบายการจ้างบัณฑิตทำงาน

1.2 ผลการประเมินกระบวนการ (Process) ของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วยตัวแปร 5 ข้อดังนี้

1.2.1 กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ มีกระบวนการคัดเลือกโดยคณะกรรมการพิจารณาจากการเขียนโครงการเสนอ ซึ่งต้องระบุวัตถุประสงค์ของการใช้เงินไว้อย่างชัดเจนซึ่งคณะกรรมการได้คัดเลือกผู้กู้จำนวน 69 ราย จากผู้ที่ยื่นกู้ทั้งสิ้น 90 ราย

1.2.2 กระบวนการแนะนำวิธีการทำธุรกิจ ไม่มีหน่วยงานใดมาแนะนำสมาชิกผู้กู้เงินในการดำเนินธุรกิจใหม่

1.2.3 กระบวนการรับชำระหนี้ ยังไม่มีการรับชำระหนี้เนื่องจากยังอยู่ในขั้นตอนดำเนินการและยังไม่ครบกำหนดการรับชำระหนี้

1.2.4 กระบวนการทำบัญชีของกองทุน พบว่าขั้นตอนการลงบัญชีตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีความยุ่งยากซับซ้อนยากต่อการลงบัญชีและความไม่เข้าใจของคณะกรรมการ

1.3 ผลการประเมินผลผลิต (Product) ของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้

1.3.1 ผลโดยตรง พบว่าจำนวนผู้ที่กู้เงินได้นำเงินไปประกอบอาชีพตามวัตถุประสงค์ที่ได้เขียนเสนอโครงการขอกู้เงินเพียงบางส่วนเท่านั้น เนื่องจากผู้กู้ส่วนใหญ่มีภาระหนี้สินเดิมอยู่แล้ว เมื่อกู้เงินกองทุนได้จะแบ่งไปใช้หนี้และดำเนินกิจกรรมอาชีพเดิมที่ทำอยู่ ซึ่งจากการที่กองทุนหมู่บ้านขนาดเล็กได้รับการจัดสรรเงินล้านจากรัฐบาลแล้วได้พิจารณาอนุมัติเงินกู้แก่สมาชิกจำนวน 69 ราย เป็นเงินทั้งสิ้น 967,000 บาท

1.3.2 ผลกระทบโดยตรง พบว่า จำนวนผู้กู้ที่ได้ 69 ราย ได้มีการสะสมเงินออมโดยการฝากเงินสัจจะเดือนละ 30 บาทต่อสมาชิก 1 ราย ทำให้กองทุนมีเงินทุนสะสมก่อนที่จะได้รับการจัดสรรเงินล้าน จากจำนวนผู้กู้เงินได้ทั้ง 69 ราย มีการขยายกิจการของผู้กู้จำนวน 15 ราย และเกิดกิจการใหม่ขึ้นในหมู่บ้าน 4 ราย ตัวอย่างเช่น การขยายกิจการ ฟาร์มโคนม และการ

เกิดกิจการใหม่ คือ อาชีพสัตว์แพทย์อาสา, ศูนย์บริการน้ำเชื้อและยารักษาสัตว์, ศูนย์ผลิตข้าวโพดหมัก เป็นต้น

1.3.3 ผลกระทบทางอ้อม พบว่า กองทุนหมู่บ้าน ชัยน้อย ม.3 มีศักยภาพและความเข้มแข็งเพิ่มขึ้น จากการมีส่วนร่วมของสมาชิกโดยมีกิจกรรมให้สมาชิกร่วมกันทำบ่อยครั้ง ทำให้สมาชิกมีความกล้าคิดกล้าทำกล้าแสดงออกทางด้านความคิดจึงเกิดเครือข่ายการเรียนรู้ จากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การประกอบอาชีพ ส่งผลถึงการทำให้เกิดเครือข่ายด้านการตลาด และสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจของหมู่บ้าน ไปด้วย

2. ผลการประเมินหน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย (หน่วยระบบ B) แบ่งออกเป็น 4 หน่วย คือ

2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B พบว่า

2.1.1 ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านชัยน้อยมีจุดเด่น คือ ผู้กู้ร้อยละ 80 มีประสิทธิภาพในแต่ละสาขาของอาชีพนั้น ๆ อยู่แล้ว ทำให้การสานต่อกิจการเดิมของผู้กู้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

จุดด้อย คือ ผู้กู้ร้อยละ 20 จะต้องเป็นผู้ไขว่คว้าหาความรู้ เทคโนโลยีใหม่ ๆ มาปรับใช้ในกิจการเอาโดยที่ไม่มีหน่วยงานของรัฐมาช่วยเสริมแนะนำชาวบ้าน

2.1.2 อาชีพหลักและรายได้ของครอบครัวผู้กู้

จุดเด่น อาชีพหลักของผู้กู้ของบ้านชัยน้อยส่วนใหญ่ก็คือการทำไร่ ทำสวน ต่อมาได้มีอาชีพใหม่เกิดขึ้นมานั้นก็คืออาชีพการเลี้ยง โคนม ซึ่งสร้างรายได้หมุนเวียนต่อวันให้กับผู้กู้และครอบครัว

จุดด้อย ถึงแม้ว่าการเลี้ยง โคนมจะสร้างรายได้ประจำให้กับครอบครัวผู้กู้แต่รายจ่ายก็มีจำนวนมาก เนื่องจากผู้กู้บางรายไม่มีความรู้ด้านการจัดการฟาร์มที่ดี ทำให้โคสุขภาพไม่สมบูรณ์ ดังนั้นผลผลิตน้ำนมโคที่ได้ก็มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายด้านการรักษาและอาหารขึ้น

2.1.3 การมีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้กู้ สมาชิกกองทุนเงินล้านบ้านชัยน้อยส่วนใหญ่ มักจะมีหนี้สินทั้งในและนอกระบบ ดังนั้นการที่จะเพิ่มภาระหนี้สินจากการกู้เงินกองทุนหมู่บ้านอีกก็คงจะไม่ใช่วิธีเรื่องใหญ่ของสมาชิก เพราะเมื่อถึงเวลาผู้กู้สามารถนำเงินมาคืนแก่กองทุนได้ตามกำหนดเวลา ถ้าไม่นำมาจากการประกอบอาชีพเองก็จะเป็นการกู้เงินนายนนอกระบบมาใช้คืน เป็นการสร้างภาระหนี้สินแบบงูกินหางเพราะทรัพย์สินของผู้กู้และเครือข่าย เช่น โฉนดที่ดิน โคนม มักจะถูกนำไปจำนองตามธนาคารหรือไม่ก็นายทุนนอกระบบ

2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

2.2.1 จำนวนเงินที่ได้จากการกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านชั้นน้อย ม.3 มีจุดเด่นจุดด้อยดังนี้ คือ

จุดเด่น การที่สมาชิกจะทำการกู้เงินจากกองทุนได้นั้นจะต้องผ่านเกณฑ์การพิจารณาอนุมัติเงินกู้ตามระเบียบ โดยจะถูกกลั่นกรองจากคณะกรรมการกองทุนทั้งหมด โดยเฉพาะจำนวนที่กู้ได้นั้นมักจะพิจารณาจากวัตถุประสงค์ความต้องการใช้เงินในการประกอบกิจการนั้น ๆ ให้เหมาะสม

จุดด้อย จำนวนเงินที่ขอกู้ไม่เพียงพอต่อการให้สมาชิกกู้ยืมต้องไปขอกู้เงินนอกระบบมาสมทบ

2.2.2 สถานที่และวัตถุดิบ

จุดเด่น สภาพแวดล้อมบริเวณบ้านชั้นน้อย ม.3 เหมาะสมกับการทำการเกษตร โดยเฉพาะการทำสวนน้อยหน้า การเลี้ยงโคนม การคมนาคมสะดวกอยู่ใกล้ศูนย์กลางการจำหน่ายผลผลิต โดยเฉพาะตลาดบริเวณถนนมิตรภาพสายเลี่ยงเมืองและศูนย์รับน้ำหนัก

จุดด้อย ขาดแหล่งน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่ที่สามารถใช้ได้ตลอดทั้งปี โดยเฉพาะปี (พ.ศ. 2545) เกษตรกรได้รับผลกระทบกับภัยแล้งมีผลผลิตออกสู่ตลาดน้อย บางรายไม่ได้ผลผลิตเลยส่วนด้าน โคนมก็ได้รับผลกระทบคือ ไม่มีหญ้าสดทั้งในธรรมชาติและแปลงพืชอาหารสัตว์

2.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B จากการทำสำรวจนิพนธ์ได้เข้าไปศึกษากระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านชั้นน้อย และได้ประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B โดยใช้ตัวชี้วัดดังต่อไปนี้

2.3.1 การทำกิจการอย่างถูกวิธีของผู้กู้แต่ละรายพบว่า การนำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์มีจุดดี จุดด้อยเกี่ยวกับการทำกิจการถูกวิธี

จุดดี ผู้กู้ร้อยละ 90 นำเงินกู้ไปดำเนินกิจการอย่างถูกวิธีตามได้เขียนเสนอไปในโครงการก็จะบรรลุตามวัตถุประสงค์นโยบายของรัฐบาลในอันที่จะกระจายเงินให้มีการหมุนเวียนภายในหมู่บ้าน

จุดด้อย จากการที่ทำการสำรวจผู้กู้ร้อยละ 10 จะนำเงินกู้ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์

2.3.2 การหาตลาดและวัตถุดิบของผู้กู้แต่ละราย

จุดดี สมาชิกที่กู้เงินไปประกอบอาหารมักจะมีการตลาดรองรับอยู่แล้ว อาทิเช่น นำนมดิบ ส่วนวัตถุดิบในการประกอบอาชีพการทำไร่นาหมู่บ้านมีวัตถุดิบเพียงพอต่อการผลิต

จุดค้อย จากที่ไม่มีการรวมกลุ่มอย่างชัดเจนเกษตรกรมักถูกพ่อค้าคนกลางเอาเปรียบเรื่องราคาผลผลิต

2.3.3 การทำบัญชีของผู้กู้แต่ละราย

จุดดี สมาชิกผู้กู้เงินจากกองทุนไปประกอบกิจการมีการจัดทำบัญชีรายรับ - รายจ่าย ร้อยละ 20 จะทำให้ทราบถึงการได้กำไร ขาดทุนของกิจการ

จุดค้อย สมาชิกผู้กู้ ร้อยละ 80 ไม่ค่อยให้ความสนใจเรื่องการจัดทำบัญชีเรื่องจากเป็นเรื่องที่ยุ่งยากซับซ้อน

2.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B

2.4.1 ผลโดยตรง ผลจากการกู้เงินกองทุนผู้กู้ร้อยละ 20 ได้รับรายได้เพิ่มมากขึ้นจากการนำเงินไปพัฒนาอาชีพได้ผลผลิตเพิ่มขึ้นจากเดิมมีรายได้ เฉลี่ย 8,000 บาทต่อเดือนและมีรายได้เพิ่มขึ้นเป็น 10,000 บาทต่อเดือน

2.4.2 ผลกระทบโดยตรง ผู้กู้ร้อยละ 90 ได้ทำกิจการด้วยเทคนิควิธีที่ดีอันเนื่องมาจากการได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและได้ทำการขยายกิจการและสามารถชำระเงินต้นและดอกเบี้ยคืนกองทุน ตัวอย่างเช่น การใช้เครื่องจักรกลมาใช้ในการผลิตและบรรจุข้าวโพดหมักทดแทนการใช้แรงงานคน และการคิดค้นสูตรการผลิตอาหารชั้นสำเร็จรูปสำหรับโคนม โดยใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่นในการผลิต

2.4.3 ผลกระทบทางอ้อม ผลจากการกู้เงินกองทุนทำให้ผู้กู้มีการพึ่งพาตนเองมีศักยภาพมีความเข้มแข็งในกิจการของตนเองอย่างยั่งยืนส่งผลให้เกิดการกลับคืนถิ่นของประชาชนที่ได้ละถิ่นฐานได้กลับมาพัฒนาหมู่บ้านให้มีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนและมั่นคงตลอดไปวัดได้จากการมีอาชีพมีรายได้และการมีกิจการเป็นของตนเอง และมีประชาชนกลับคืนถิ่นจำนวน 5 คน

กล่าวโดยสรุป ตัวชี้วัดการประเมินโครงการโดยภาพรวมของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ A นั้น มีความเชื่อมโยงต่อกันเช่น ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A บางตัวต้องพึ่งผลผลิตของหน่วยระบบ B คือรายได้เป็นเงินของผู้กู้แต่ละรายต้องส่งคืนกองทุนหมู่บ้านชั้นน้อย (ซึ่งขณะนี้ยังไม่ถึงกำหนดการคืนเงิน) ดังนั้น เงินที่ผู้กู้ชำระคืนเป็นตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของระบบ A ซึ่งผู้ทำสารนิพนธ์ไม่ได้นำตัวชี้วัดดังกล่าวมาประเมินเนื่องจากยังไม่มีารรับคืนเงินจากผู้

ผลการทดลองวิธีการใหม่และผลการประมวลเทคนิควิธีการทำธุรกิจของผู้กู้

1. วิธีการผสมอาหารโคนมแบบใหม่ ผลการทดลองพบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมได้รับการแนะนำจากผู้ทำสารนิพนธ์และได้ไปศึกษาดูด้วยตนเองในการผลิตอาหารโคนมแบบใหม่เพื่อใช้

เองและที่หลีกเลี่ยงจากการใช้เองก็ส่งจำหน่ายแก่กลุ่มผู้เลี้ยง โคนมในหมู่บ้าน และหมู่บ้านใกล้เคียง นั่นก็คือ การผลิตข้าวโพดหมัก ซึ่งมีขั้นตอนการผลิตดังนี้

1. นำต้นข้าวโพดพร้อมฝัก อายุประมาณ 65 – 70 วัน มาสับโดยใช้เครื่องสับให้มีขนาดความยาว 1 นิ้ว
2. เตรียมกระสอบอาหารชั้นที่ใช้แล้วและถุงพลาสติกซ้อนกันเพื่อป้องกันน้ำ
3. นำกากฝ้าย การน้ำตาล ผสมคลุกเคล้ากับข้าวโพดที่สับไว้ในอัตราส่วนข้าวโพดสับ 3 ส่วน กากฝ้าย 2 ส่วน กากน้ำตาล 1 ส่วน
4. นำส่วนผสมทั้งหมดใส่ลงไปในกระสอบกดทับให้แบนเพื่อไล่ฟองอากาศในส่วนผสมทั้งหมดให้ได้ 30 ก.ก. ต่อกระสอบ
5. มัดปากถุงให้แน่น เก็บไว้เป็นอาหารเสริมยามหน้าแล้งและให้กินประจำวัน เก็บไว้ได้นานเกิน 6 เดือน

จากการที่ได้ค้นพบวิธีการทำข้าวโพดหมักนี้เป็นการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ทำไร่ข้าวโพดที่ประสบภัยแล้งเก็บผลผลิตไม่ได้ แต่สามารถจำหน่ายต้นข้าวโพดที่ประสบภัยแล้งแก่ผู้ผลิตข้าวโพดหมักได้เป็นการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันระหว่างผู้ประกอบการอาชีพทำไร่กับอาชีพเลี้ยงสัตว์ และเป็น การลดต้นทุนด้านอาหารชั้นแก่ผู้เลี้ยง โคนมด้วย

2. วิธีการเลี้ยงโคนแบบใหม่ ผลการทดลองพบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยง โคนมได้ทดลองเลี้ยง ลูกโคนมตัวผู้โดยการเลี้ยงภายในคอกโดยวิธีขุนให้อาหารจะให้ทั้งอาหารชั้นและอาหารหยาบอย่างต่อเนื่อง ทำให้อัตราการเจริญเติบโตดีกว่าการเลี้ยงลูกโคเนื้อ ประกอบกับในหมู่บ้านชั้นน้อยมี อาชีพเลี้ยง โคนมควบคู่ไปกับการทำอาชีพด้านอื่น จึงหาลูก โคนมตัวผู้ได้ง่ายกว่าลูกโคเนื้อ จากการ ใช้วิธีการเลี้ยงดังกล่าวทำให้เกิดอาชีพใหม่ขึ้นในหมู่บ้านนั่นก็คือ การเลี้ยง โคนุน (ลูก โคนมตัวผู้)

3. จากการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้ทำอาชีพด้านเกษตรกรรมในหมู่บ้านชั้นน้อย หมู่ที่ 3 พอสรุปได้ดังนี้

3.3.1 อาชีพเลี้ยงสัตว์ (โคนม) ของผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านชั้นน้อย ม.3 จำนวน 26 รายแล้วพบว่ามีการวนการวิธีทำงานที่ดีดังต่อไปนี้

- บังจายนำเข้าที่ดี ได้แก่ มีกองทุนผู้เลี้ยง โคนมและกองทุนหมู่บ้านให้สมาชิกได้ กู้ยืมเพื่อเป็นทุนสำรองในกิจการ มีการขยายกิจการเดิม

- กระบวนการที่ดี ได้แก่ มีการผลิตวัสดุอุปกรณ์ในการผลิตอาหารสัตว์เพื่อลด ต้นทุนภายในฟาร์มมีการเก็บรักษาอาหารสัตว์ไว้ให้โคกินในยามอาหารสดขาดแคลน

- ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่ โคนมมีการให้ผลผลิต เป็นน้ำนมดิบได้ในปริมาณที่พอเหมาะและได้ผลผลิตจากการให้ลูกของแม่โค

3.3.2 อาชีพทำไร่ ทำสวน ของผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านชั้นน้อย ม.3 จำนวน 24 ราย แล้วพบว่ามีกระบวนการวิธีทำงานที่ดีดังต่อไปนี้

- ปัจจัยนำเข้าที่ดีได้แก่ เงินลงทุนเพิ่มจากทุนสำรองของผู้กู้ที่ได้จากการกู้ยืมเงินกองทุนซึ่งนำมาซื้อปุ๋ย เมล็ดพันธ์ และเตรียมการก่อนการเพาะปลูก
- กระบวนการที่ดีได้แก่ เมื่อถึงฤดูกาลปลูกข้าวมีการเตรียมพื้นที่ปลูกโดยการไถพลิกดินตากแดดเพื่อฆ่าเชื้อโรค และทำการปลูกโดยใช้เครื่องหยอดข้าวโพด เพื่อเป็นการลดต้นทุนด้านแรงงาน ส่วนน้อยหน้ามีการตัดแต่งกิ่งเพื่อกระตุ้นให้เกิดดอกและผลผลิตที่มีคุณภาพ
- ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่ ข้าวโพดให้ผลผลิตที่มีปริมาณที่เหมาะสม มีรายได้คุ้มกับการลงทุน ผลผลิตน้อยหน้าในปีนั้นไม่ค่อยดีเนื่องจากประสบภาวะภัยแล้ง

สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

1. วัตถุประสงค์ประการที่ 1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านชั้นน้อย ม.3 ทั้ง 5 ข้อ พบว่า

1.1 การเกิดกองทุน พบว่า

1.1.1 การที่มีกองทุนหมู่บ้านเป็นการเพิ่มจำนวนกองทุนขึ้นในหมู่บ้านชั้นน้อยซึ่งมีอยู่แล้ว 3 กองทุน แต่ยังไม่มีการรวมกองทุนเงินล้านกับกองทุนใด

1.1.2 การมีความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน ในส่วนของชาวบ้านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนในแง่ดีเสียส่วนใหญ่ เพราะเห็นว่าเห็นเป็นเรื่องที่ดีที่มีเงินมาหมุนเวียนในหมู่บ้านในอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าการไปกู้เงินนอกระบบ

1.1.3 ทิศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน ชาวบ้านมีทัศนคติต่อกองทุนปานกลาง

1.1.4 การกำหนดวัตถุประสงค์ของกองทุน เช่นการพัฒนาอาชีพ มีการสร้างงาน มีการสร้างรายได้ จะทำให้ชุมชนเข้มแข็ง

1.1.5 แนวโน้มความเข้มแข็งและอยู่รอดของกองทุน มีชาวบ้านในหมู่บ้านให้ความร่วมมือในการสมัครเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านบ้านชั้นน้อย จำนวน 223 ราย และ 2 กลุ่มอาชีพ จากจำนวนประชากรทั้งหมด 230 ครัวเรือน

1.1.6 ยอดเงินในปัจจุบันของกองทุนหมู่บ้านชั้นน้อย แบ่งออกเป็น 2 บัญชี คือ บัญชีเงินออมและเงินทุนมียอดเงินทั้งสิ้น 57,740.35 บาท และบัญชีเงินด้านคงเหลือ 33,335.62 บาท(ข้อมูลเดือน กรกฎาคม 2545)

1.2 การมีระบบบริการกองทุน พบว่า

1.2.1 การที่มีคณะกรรมการครบ 15 คน แบ่งสัดส่วนออกเป็นเพศชาย 8 คน เพศหญิง 7 คน และเป็นไปตามกระบวนการสรรหาคณะกรรมการตามระเบียบกองทุน

1.2.2 ระเบียบบริหารกองทุน มีการจัดร่างระเบียบโดยการมีส่วนร่วมของสมาชิก ผู้ทรงคุณวุฒิ ข้าราชการในท้องถิ่นและพัฒนาการอำเภอปากช่อง

1.2.3 การดำเนินงานของคณะกรรมการบริการมีการประชุมอย่างต่อเนื่อง มีการรับสมัครสมาชิกทุก ๆ หนึ่งเดือน และมีการจัดทำบัญชีเป็นปัจจุบัน

1.2.4 การตัดสินใจเงินกู้ พิจารณาจากระเบียบการกู้เงินและอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 12 บาท/ปี โดยมีสมาชิกยื่นโครงการขอกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านขนาดเล็ก ม.3 ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. สมาชิกกองทุนบ้านขนาดเล็ก จำนวน 223 ราย และ 2 กลุ่มอาชีพ
2. สมาชิกยื่นโครงการขอกู้ จำนวน 90 ราย
3. สมาชิกได้รับพิจารณาให้กู้เงิน จำนวน 69 ราย
4. สมาชิกไม่ได้รับพิจารณาให้กู้เงิน จำนวน 21 ราย
5. สมาชิกไม่พอใจกับการกู้เงิน จำนวน 7 ราย
6. สมาชิกไม่พอใจกับจำนวนเงินที่กู้ได้ จำนวน 2 ราย (สละสิทธิ์)

1.2.5 การจัดสรรผลประโยชน์เมื่อกองทุนมีผลกำไร มีการจัดสรรผลประโยชน์อย่างยุติธรรม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. เป็นเงินปันผลค่าหุ้น ร้อยละ 5
2. เป็นค่าตอบแทนแก่คณะกรรมการกองทุน ร้อยละ 10
3. เป็นทุนการศึกษาและพัฒนาอาชีพของประชาชน ร้อยละ 10
4. เป็นทุนเพื่อสมทบทุน ร้อยละ 20
5. เป็นทุนเพื่อสวัสดิการแก่สมาชิก ร้อยละ 10
6. เป็นทุนเพื่อสาธารณประโยชน์ของหมู่บ้าน ร้อยละ 15
7. เป็นเงินประกันความเสี่ยง ร้อยละ 20
8. อื่นๆ ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร ร้อยละ 10
9. เงินเหลือจ่ายจากกำไรสุทธิจากข้อ 1 ถึงข้อ 8 ให้นำเข้าสมทบกองทุน

1.3 การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง ปัจจัยที่ทำให้กองทุนหมู่บ้านสำเร็จคือ การที่ชาวบ้านได้มีการพึ่งพาตนเองและการมีกองทุนเดิมอยู่แล้วในหมู่บ้าน เช่น กองทุนต่าง ๆ เงินสะสมในหมู่บ้าน มีทุนทางด้านทรัพยากรพร้อมที่จะประกอบอาชีพและมีภูมิปัญญาชาวบ้านที่พร้อมจะสนับสนุนและมีการเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์จากสมาชิกผู้กู้ด้วยกัน

1.4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยการประชาสัมพันธ์ข่าวสารที่เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านให้ประชาชนได้รับทราบซึ่งข่าวสารที่ประชาชนบ้านซับน้อยได้รับรู้นั้นส่วนใหญ่ผู้ใหญ่บ้านจะประกาศผ่านหอกระจายข่าว และจากการติดตามทางสื่อวิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ เป็นต้น ซึ่งจากการจัดเวทีประชุมชาวบ้านและจากการสัมภาษณ์มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ให้ความสนใจรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับกองทุน ดังนั้นการที่รัฐบาลมีนโยบายให้บัณฑิตกองทุนหมู่บ้านได้เข้ามาปฏิบัติงานในหมู่บ้าน ทำให้ชาวบ้านกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับกองทุน จึงเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเศรษฐกิจของหมู่บ้านด้วย

1.5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น โดยการกระบวนการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ โดยบัณฑิตกองทุนร่วมกับคณะกรรมการกองทุนจัดเวทีเครือข่ายการเรียนรู้ของกลุ่มอาชีพเดียวกันมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ในด้านการประกอบอาชีพ ซึ่งจัดเวทีดังกล่าวเริ่มต้นจากระดับหมู่บ้านแล้วจึงจัดเวทีระดับตำบล เพื่อให้หมู่บ้านอื่น ๆ ได้แลกเปลี่ยนปัญหาและประสบการณ์ในการประกอบอาชีพเดียวกันว่าผลที่ได้จะมีประโยชน์ต่อสมาชิกมากน้อยเพียงใดจากการจัดเวทีดังกล่าวจะเป็นการสร้างจิตสำนึกในการรักหมู่บ้านชุมชน ทำให้ชุมชนมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งของชุมชนอย่างยั่งยืนและมั่นคงตลอดไป

2. วัตถุประสงค์ประการที่ 2 การทราบว่ามิมีปัจจัยด้านบวกและด้านลบอะไรบ้างที่สนับสนุนหรือขัดขวางบรรลุเป้าหมายของกองทุนตามวัตถุประสงค์ประการที่ 1 ข้างต้น

2.1 ปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดีในด้านการดำเนินการกองทุน

2.1.1 ประชาชนในหมู่บ้านซับน้อย จำนวน 230 ครัวเรือน ครูใหญ่โรงเรียนบ้านซับน้อย ปลัดอบต.วังไทร พระครูสุนทรตันติปาโร พัฒนาการตำบล มีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน

2.1.2 ประชาชนในหมู่บ้านมีความซื่อสัตย์ และมีความสามัคคีอยู่ในเกณฑ์ดี

2.2 ปัจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหา

2.2.1 มีผู้ไม่เห็นด้วยในการจัดตั้งกองทุนบ้านซับน้อย หมู่ที่ 3

2.2.2 มีจำนวนสมาชิกไม่พอใจในการตัดสินใจ

2.2.3 เกิดความขัดแย้งระหว่างสมาชิกกับคณะกรรมการ

2.2.4 สมาชิกไม่มีความเสถียรในการร่วมกิจกรรม

3. วัตถุประสงค์ประการที่ 3 การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้

3.1 มีเครือข่ายขององค์กรย่อยในชุมชน

3.1.1 มีองค์กรประกอบอาชีพเดียวกัน เช่น กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม

3.1.2 ในหมู่บ้านมีการรวมกลุ่มการประกอบอาชีพ เช่นกลุ่มออมทรัพย์บ้านชั้นน้อย กลุ่มเลี้ยงสัตว์ปีก กองทุนปุ๋ยเพื่อการเกษตร กองทุนเกษตรโครงการรวมน้ำบวใจ และกลุ่มร้านค้าชุมชน เป็นกลุ่มที่เกิดขึ้นก่อนที่จะมีกองทุนหมู่บ้าน และกลุ่มผู้เลี้ยงโคขุน(ลูกโคตัวผู้)เป็นกลุ่มที่เกิดขึ้นหลังจากที่มีกองทุนหมู่บ้าน มีสมาชิกจำนวน 15 คน

4. วัตถุประสงค์ประการที่ 4 การค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้านชั้นน้อย

4.1 ความเข้มแข็งของหมู่บ้านตามที่กองทุนหมู่บ้านละชุมชนเมืองกำหนด

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. สมาชิกในหมู่บ้านมีความสามัคคี	มาก
2. สมาชิกในหมู่บ้านมีความซื่อสัตย์	ปานกลาง
3. สมาชิกในหมู่บ้านมีการยกย่องคนทำความดี	ปานกลาง
4. สมาชิกในหมู่บ้านมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	ปานกลาง
5. สมาชิกในหมู่บ้าน มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม	2 ครั้ง/ปี
6. สมาชิกในหมู่บ้านมีอาชีพเลี้ยงครอบครัวได้	เท่าเดิม
7. ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่น	ลดลง
8. สมาชิกในหมู่บ้านมีการรวมตัวตั้งกลุ่มองค์กร	เพิ่มขึ้น
9. สมาชิกในหมู่บ้านมีการประชุมรับฟังความคิดเห็น	ปานกลาง
10. สมาชิกในหมู่บ้านมีการช่วยเหลือเด็ก/สตรี/ผู้ด้อยโอกาส	เพิ่มขึ้น
11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม	ใช่
12. มีแผนงานชุมชนโดยสมาชิก	ใช่

4.2 ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะประชาชนในหมู่บ้านชั้นน้อย

4.2.1 สมาชิกในหมู่บ้านมีความสามัคคีในระดับที่สูงคู่ได้จากการให้ความร่วมมือร่วมใจในการประกอบกิจกรรมเพื่อส่วนรวม เช่น งานบุญต่าง ๆ ที่มีกิจกรรมตามสาธารณประโยชน์ของหมู่บ้าน

4.2.2 สมาชิกมีความซื่อสัตย์ เสียสละเพื่อส่วนรวม มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในระดับให้มากกว่าเดิม ถึงจะทำให้ชุมชนเข้มแข็ง

4.2.3 สมาชิกต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่มและองค์กรต่าง ๆ ในหมู่บ้านถึงจะทำให้ชุมชนเข้มแข็งได้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการติดตามประเมินโครงการ

จากการติดตามประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านชั้นน้อย หมู่ที่ 3 ต.วังไทร อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1.1 เพื่อให้ทราบว่าผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านชั้นน้อย ม.3 บรรลุตามเจตนารมณ์ของรัฐบาลเพียงใดในการสร้างงาน สร้างรายได้ มีการเรียนรู้ การจัดการบริหารกองทุนให้มีประสิทธิภาพ

1.2 เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้าน ในทัศนคติของประชาชนบ้านชั้นน้อย ม.3

1.3 เพื่อให้ทราบว่าปัญหาอุปสรรคใดที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายเจตนารมณ์ของรัฐบาล

2. วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านชั้นน้อย ม.3 ผู้ทำสารนิพนธ์มีขั้นตอนดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาระเบียบ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

2.2 เข้าไปศึกษาสภาพการดำเนินการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านชั้นน้อย

2.3 ผู้ประเมินได้ใช้ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า “ซิพพ์โมเดล” (CIPP Model) มาใช้ในการวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านชั้นน้อย ม.3 และกำหนดตัวชี้วัดตลอดจนตัวแปรที่ทำการเก็บข้อมูลในครั้งนี้

2.4 เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบ บร.1 – บร.12

2.5 นำข้อมูลที่ได้มาประมวลสังเคราะห์ตามประเด็นที่จะต้องเขียนสารนิพนธ์

3. ผลการดำเนินการ

ผลการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านชั้นน้อย ม.3ต.วังไทร อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา มีผลการดำเนินการ โดยใช้ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า “ชีพโมเดล”แบ่งออกเป็น 2 ระบบ คือ

3.1 ผลการดำเนินการหน่วยระบบ A คือหน่วยบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้พบว่า

1. คณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านชั้นน้อย ม.3 มีความเข้าใจเจตนารมณ์ของรัฐบาลในการกระจายเงินสู่ท้องถิ่น

2. เงิน 1 ล้านบาท น่าจะอยู่ต่อไปด้วยการชำระหนี้คืนกับกองทุนเพื่อเป็นแหล่งทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิกรายอื่น ๆ ต่อไป

3. สมาชิกผู้กู้ที่ผ่านเกณฑ์การพิจารณาจากคณะกรรมการกองทุนมีคุณสมบัติครบถ้วนตามระเบียบกองทุนหมู่บ้าน

4. ทักษะคิดของประชาชนของหมู่บ้านชั้นน้อย ที่มีต้นนโยบายกองทุนหมู่บ้านส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อโครงการของรัฐบาลที่มีการกระจายเม็ดเงินสู่หมู่บ้านทำให้เกิดการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ แก่ประชาชนเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับรากหญ้าอีกทางหนึ่ง

5. นักศึกษาระดับอุดมศึกษามีโอกาสได้ศึกษาเพิ่มเติมและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกิจกรรมของกองทุนในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการบริหารกองทุน

3.2 ผลการดำเนินงานของ หน่วยระบบ B คือหน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย พบว่า

1. ประสิทธิภาพในการดำเนินกิจการของผู้กู้เงินจากกองทุนแต่ละราย มักจะมีประสิทธิภาพในแต่ละสาขาอาชีพนั้นๆ อยู่แล้ว ทำให้การสานต่อกิจการเดิมของผู้กู้เป็นไปใหญ่อย่างต่อเนื่อง

2. อาชีพหลักและรายได้ของผู้กู้ ส่วนใหญ่มีอาชีพด้านเกษตรกรรม คือการทำไร่ ทำสวน และเลี้ยงโคนม ซึ่งสามารถสร้างรายได้หมุนเวียนต่อวันให้กับผู้กู้ ซึ่งมีรายได้เฉลี่ย 50,000 - 80,000 บาทต่อปี

3. จำนวนเงินที่ได้จากการกู้ ไม่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพ โดยเฉพาะการเลี้ยงโคนม ผู้กู้ต้องลงทุนด้านโรงเรือน อาหารหยาบและอาหารข้น เป็นต้น

4. ผู้กู้มีกิจการเดิมอยู่แล้ว เมื่อได้กู้เงินจากกองทุนมาขยายกิจการก็จะทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

5. ผลจากการกู้เงินทำให้ผู้กู้มีการพึ่งพาตนเอง มีความเข้มแข็งในกิจการของตนเอง

สรุป อภิปรายผล

1. การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านหมู่บ้านชนชั้นน้อย ม.3 ต.วังไทร อ.ปากช่อง จ. นครราชสีมา ควรบรรลุวัตถุประสงค์ ทั้ง 5 ข้อ ดังนี้

1.1 วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การเกิดกองทุนของหมู่บ้านชนชั้นน้อย ม.3 เกิดจากการที่ประชาชนในหมู่บ้าน ข้าราชการส่วนท้องถิ่น และข้าราชการระดับอำเภอ จังหวัด และรัฐบาล สนับสนุนให้เกิดกองทุนดังกล่าว และมีแนวโน้มที่คนในชุมชนจะมีส่วนร่วมมากขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การมีระบบบริหารกองทุน กองทุนหมู่บ้านชนชั้นน้อย หมู่ 3 มีการจัดโครงสร้าง องค์การอย่างชัดเจนมีการตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนตามสัดส่วน เพศชาย 8 คน เพศหญิง 7 คน รวมเป็น 15 คน และมีการแบ่งหน้าที่การทำงาน ถูกต้องชัดเจน

1.3 วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง กองทุนหมู่บ้านชนชั้นน้อย หมู่ 3 เปิดโอกาสให้คนในชุมชนมีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยการจัดเวที แลกเปลี่ยนประสบการณ์และการเรียนรู้ ระดับหมู่บ้าน

1.4 วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมในหมู่บ้าน ชนชั้นน้อย หมู่ 3 มีการสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมโดยการรวมกลุ่มในการประกอบอาชีพ เช่น กลุ่มกองทุนปุย กลุ่มเลี้ยงสัตว์ปีก และกลุ่มผู้เลี้ยงโคนม และมีแนวโน้มจะจัดตั้งกลุ่มผลิตอาหารสัตว์ เพื่อรองรับการขยายตัวของกิจการปศุสัตว์ ในหมู่บ้าน

1.5 วัตถุประสงค์ข้อที่ 5 การมีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชน/ท้องถิ่น ในหมู่บ้านชนชั้นน้อย หมู่ 3 ประชาชนส่วนใหญ่มีความซื่อสัตย์ ร่วมมือร่วมใจมีความสามัคคีเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน

2. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

2.1 ปัจจัยด้านบวก

2.1.1 ประสบการณ์ของคนในหมู่บ้านชนชั้นน้อย หมู่ 3 ที่ประสบความล้มเหลวมาก่อน โดยเฉพาะการเลี้ยงโคนมซึ่งชาวบ้านเริ่มเลี้ยงเมื่อปี พ.ศ.2530 โดยได้รับแม่พันธุ์โค จากต่างประเทศที่มีอากาศเย็นกว่าประเทศไทยที่มีอากาศร้อน ทำให้แม่โคป่วยและให้น้ำนมใน ปริมาณน้อย ประกอบกับชาวบ้านไม่มีประสบการณ์ในการเลี้ยง โคนมมาก่อนเพราะเป็นอาชีพใหม่ และไม่มีการรวมกลุ่ม จึงทำให้ประสบความล้มเหลวจึงเป็นบทเรียนที่ให้คนในหมู่บ้านมีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้และรวมตัวกันเป็นกลุ่มในการประกอบอาชีพเพื่อไม่ให้ เกิดปัญหาค้างที่เคยประสบมา

2.1.2 ระบบการจัดการบริหารที่ดี จะทำให้กองทุนหมู่บ้านบรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ ของรัฐบาล

2.1.3 การสร้างความเข้มแข็ง ของชุมชน โดยการสร้างจิตสำนึกให้ชาวบ้านมีความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จะทำให้ กองทุนมีศักยภาพที่ดี

2.2 ปัจจัยด้านลบ

2.2.1 ประชาชนในหมู่บ้านชั้นน้อย หมู่ 3 ยังมีสภาพการเป็นลูกหนี้ของธนาคาร และนายทุนซึ่งอัตราดอกเบี้ย ค่อนข้างสูง ทำให้ขาดเงินหมุนเวียนเพราะเงินส่วนหนึ่งต้องนำไปชำระหนี้ ทำให้ไม่สามารถดำรงกองทุนให้เติบโตได้ในระยะอันสั้น

2.2.2 ความสามารถในการดำเนินธุรกิจ อาชีพของประชาชนในหมู่บ้านชั้นน้อย หมู่ 3 โดยเฉพาะภาคเกษตร ยังต้องพึ่งพาธรรมชาติอยู่มาก หากปีไหนฝนไม่ตกตามฤดูกาล พืชผลทางการเกษตรก็จะได้รับความเสียหาย

2.2.3 ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้างบางกลุ่มยังฝักใฝ่เล่นการพนัน เล่นหวยใต้ดิน ซึ่งเฉลี่ยการเล่นหวยในหนึ่งเดือนถึง 4 ครั้ง

3. การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้

จากการที่ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ไปปฏิบัติงานในหมู่บ้านชั้นน้อย หมู่ 3 ได้สร้างเครือข่ายองค์กรย่อยในภายในหมู่บ้านชั้นน้อย ได้แก่กลุ่มสมาชิกผู้ประกอบอาชีพเลี้ยงโคขุน เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพและความเข้มแข็งในการดำเนินโครงการตลอดจนสร้างเครือข่ายกับองค์กรนอกหมู่บ้านคือการให้มีการรวมกลุ่มระหว่างผู้ที่เลี้ยงโคนมอยู่แล้ว กับสมาชิกผู้กู้เงินจากกองทุน ชื่อลูกโคนมตัวผู้มาจากนอกหมู่บ้านมาเลี้ยง ขุนอาหารภายในโรงเรียนให้เป็นโคเนื้อเพื่อจำหน่ายเป็นการสร้างอาชีพใหม่ให้กับสมาชิกในหมู่บ้าน

4. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนพื้นที่เป้าหมาย

ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน ในทัศนะของประชาชน บ้านชั้นน้อย หมู่ที่ 3 ต.วังไทร อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา มีดังนี้

4.1 สมาชิกในหมู่บ้านมีความสามัคคีในระดับที่สูง จากการให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน

4.2 สมาชิกมีความซื่อสัตย์ เสียสละเพื่อส่วนรวม มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ให้มากกว่าเดิม ถึงจะทำให้ชุมชนเข้มแข็ง

4.3 สมาชิกและผู้นำด้านต่างๆ ต้องมีความเสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่มและองค์กรต่างๆ ในหมู่บ้าน

5. ผลโดยตรงและผลกระทบต่างๆ คือ

5.1 ผลโดยตรง เมื่อการดำเนินการบริหารกองทุนผ่านไปไคร่ระยะหนึ่ง สมาชิกที่เข้าไปดำเนินกิจกรรมจนสามารถก่อให้เกิดรายได้และสามารถนำเงินส่งคืนกองทุนทั้งต้นและดอกเบี้ย

จะทำให้กองทุนเติบโตขึ้น มีเงินหมุนเวียนในหมู่บ้านในปริมาณที่มากขึ้น เช่น กรณีกลุ่มผู้เลี้ยง ไก่และกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ปีก เป็นต้น

5.2 ผลกระทบโดยตรง สมาชิกผู้กู้ไปดำเนินโครงการสามารถก่อรายได้เพิ่มและ สมาชิกสามารถปลดภาระหนี้สินได้

5.3 ผลกระทบโดยอ้อม วิถีชีวิตของประชาชนในหมู่บ้านชนบทย่อยเปลี่ยนแปลงใน ทางที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านชนบทย่อย ม.3

1.1 ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 ระเบียบข้อบังคับข้อ 14 วิธีการชำระค่าหุ้นหรือชำระ คืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยโดยใช้แรงงานให้ยึดมาตรฐานอัตราค่าแรงขั้นต่ำของกระทรวงแรงงานและส วัสดิการสังคม เปลี่ยนเป็นมาตรฐานค่าแรงตามที่ท้องถิ่น

1.2 ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 ระเบียบข้อบังคับข้อ 16 ว่าด้วยอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ 12 บาทต่อปี เป็นอัตราดอกเบี้ยที่สูง เห็นควรให้ลดลงเหลือร้อยละ 6 บาทต่อปี ส่วนอัตรา เงินกู้ถูกเงินให้คงที่ไว้ร้อยละ 1 บาทต่อเดือน และอัตราดอกเบี้ยเงินฝากให้ลดลงจากร้อยละ 5 บาทต่อปี ตามอัตราเงินฝากของธนาคารพาณิชย์

1.3 ข้อเสนอแนะข้อที่ 3 ระเบียบข้อบังคับข้อ 19 วาระการดำรงตำแหน่งคณะกรรมการกองทุน อยากจะให้มีการคงสภาพของคณะกรรมการเดิมร่วมกัยคณะกรรมการใหม่ทุก ครั้งในการหมดวาระแต่ละครั้ง

2. ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุนบ้านชนบทย่อย ม.3

2.1 ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 ควรให้มีการประสานงานระหว่างเลขานุการกองทุนกับ คณะกรรมการท่านอื่น ๆ โดยเฉพาะประธานกองทุน

2.2 ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 ควรให้คณะกรรมการศึกษาระเบียบข้อบังคับของกอง ทุนให้เข้าใจ เพราะเวลาที่สมาชิกมาขอคำปรึกษาจะสามารถให้คำปรึกษาได้ และอยากให้เสียสละ เวลาให้กับกองทุนให้มากกว่านี้ในกรณีจัดประชุมต่าง ๆ

2.3 ข้อเสนอแนะข้อที่ 3 ควรให้มอบหมายหน้าที่ให้กับคณะกรรมการอย่างทั่วถึง และให้หน่วยงานราชการที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องติดตามผลการดำเนินงานของกองทุนอย่างต่อเนื่อง

3. ข้อเสนอแนะนำเงินผู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านชนบทย่อย ม.3

3.1 ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 ควรให้สมาชิกผู้กู้เงินจากกองทุนนำเงินไปใช้ให้ถูกวัตถุประสงค์ จากการติดตามพบว่าบางรายนำเงินไปชำระหนี้เดิมแทนที่จะนำไปพัฒนาอาชีพ

3.2 ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 ควรให้สมาชิกผู้กู้เงินจากกองทุนทำบัญชีกิจการด้วย โดยใช้รูปแบบการทำบัญชีที่ง่ายไม่ซับซ้อนเกินความสามารถของสมาชิก

3.3 ข้อเสนอแนะข้อที่ 3 ควรให้มีการรวมกลุ่มในการกู้เงินจากกองทุนไปดำเนินการเพื่อสร้างอำนาจการต่อรองกับพ่อค้าคนกลางในการซื้อขายผลผลิต

4. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้ทำสารนิพนธ์

4.1 ข้อเสนอแนะที่ 1 การที่มีกองทุนเงินล้านถึงแม้จะช่วยลดปัญหาการเป็นหนี้ นอกระบบให้กับชาวบ้านส่วนหนึ่ง บางส่วนก็ยังคงอาศัยเงินนอกระบบอยู่เนื่องจากชาวบ้านมีหนี้ เดิมอยู่แล้ว หลังจากกู้เงินจากกองทุนไปแล้วก็จะนำเงินไปใช้คืนนายทุนและการที่กองทุนมีข้อ จำกัดในการกู้ยืมเงินได้ค่อนข้างน้อยทำให้ผู้ที่มีการขานขนาดใหญ่ไม่เพียงพอต่อการลงทุน จึงไปกู้ เงินจากนายทุนอยู่จึงควรให้มีการแก้ไขระเบียบการกู้ยืมเงินให้วงเงินมากขึ้นกว่านี้หลังจากที่กองทุนบริหารมีผลกำไรและอยากให้มีการติดตามการนำเงินไปใช้ของสมาชิก โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ

4.2 ข้อเสนอแนะที่ 2 ควรให้มีหน่วยงานของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกองทุนและการประกอบอาชีพของสมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมในหมู่บ้านอย่างจริงจังและเสียสละเพื่อ ชาวบ้านอย่างแท้จริงซึ่งที่ผ่านมาชาวบ้านประกอบอาชีพอย่างไร้ทิศทาง

4.3 ข้อเสนอแนะที่ 3 ควรให้มีการส่งเสริมกระตุ้นให้คนในหมู่บ้าน โดยการตั้ง ภูมิปัญญา ความรู้ความสามารถมาใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยที่ไม่ขัดต่อประเพณีวัฒนธรรมของหมู่บ้านชนน้อย หมู่ที่ 3

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ,สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ.สำนักมาตรฐานศึกษา.2545.ชุดชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง. ชุดวิชาประเมินเพื่อการพัฒนา. หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการจัดการและการประเมินโครงการตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พ.ศ.2545.นครราชสีมา:ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทศน์ทองการพิมพ์ ,2545
- กระทรวงศึกษาธิการ,สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ.สำนักมาตรฐานศึกษา.2545.ชุดชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง.ชุดวิชาวิจัยชุมชน. หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการจัดการและการประเมินโครงการตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พ.ศ.2545.นนทบุรี:บริษัท เอส.อาร์.พรินติ้ง แมสโปรดักส์ ,2545
- กระทรวงศึกษาธิการ,สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ.สำนักมาตรฐานศึกษา.2545.ชุดชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง.ชุดวิชาสารนิพนธ์. หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการจัดการและการประเมินโครงการตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พ.ศ.2545.นนทบุรี:บริษัท เอส.อาร์.พรินติ้ง แมสโปรดักส์ ,2545
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ.สำนักงาน.2544.คู่มือการดำเนินงานสำหรับคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัดและอำเภอ เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ.สำนักงาน.2544.คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. สำนักงาน.2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. สำนักงาน.2544. และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544 ระเบียบ กรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. พ.ศ. และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544. กรุงเทพฯ:บริษัท สหพัฒนาการพิมพ์ จำกัด.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านชั้นน้อย หมู่ที่ 3. 2544. ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านชั้นน้อย หมู่ที่ 3. นครราชสีมา.

- คณิต ไช่มุก. 2545. เอกสารการสอนวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา. นครราชสีมา:มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, 2545
- จรรยา ศรีไชยวรรณ. 2545. แบบรายงานข้อมูลบร.1-บร.12 หมู่บ้านชนน้อย หมู่ที่ 3 ต.วังไทร. นครราชสีมา.2545
- จิราวัฒน์ จารุพันธ์. 2545. “ทัศนคติกับการฟื้นฟูเศรษฐกิจหมู่บ้านละด้านชาวบ้านยังไม่เข้าใจ”. เติมนิวส์.26 กุมภาพันธ์ 2545,หน้า 7
- ฉัจฉินดา. 2544. “กองทุนหมู่บ้าน:ทำอะไรให้สำเร็จ”. มติชน. 3 พฤศจิกายน 2544,หน้า 9
- นฤดิ เสกธีระ. 2545. “หนี้ระดับรากหญ้า”. มติชน. 3 กรกฎาคม 2545, หน้า 6
- พัฒนา กิตติอาษา. 2545. เอกสารการสอนวิชา การวิจัยชุมชน. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. 2545.
- พลเดช ปิ่นประทีป. 2544. การมีส่วนร่วมแบบประชารัฐ.กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนหมู่บ้านแห่งชาติ, 2544.
- ภาวินีย์ เจริญยิ่ง. 2545. “บัณฑิตกองทุนหมู่บ้านก้าวอย่างที่ดั่งฝัน”. มติชน. 31 มกราคม 2545. หน้า 12
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. 2545. “คู่มือนักศึกษา”หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการจัดการและการประเมินโครงการ, 2545.
- สำนักงาน. 2545. ปทุมธานี. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9(พ.ศ.2545-2549). สำนักงานจังหวัดปทุมธานี. 2544.
- สัมพันธ์ เฉชะอริก. 2545. การบริหารกองทุนล้านบาทให้มีประสิทธิภาพ, มติชน. 1 มกราคม 2545. หน้า 6
- สมทรง อัสวกุล. 2538. “ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวิจัย”. สถาบันราชภัฏนครราชสีมา: สมศักดิ์การพิมพ์, 2538
- สมหมาย ปาริจฉัตต์. 2544. เสียงชาวบ้านถึงกองทุนหมู่บ้าน. มติชนสุดสัปดาห์ ฉบับที่1077 ปีที่ 21. 9 เมษายน 2545, หน้า 3
- .....2545. เอกสารประกอบการเรียนวิชาการประเมินเพื่อการพัฒนา เรื่อง”การประเมินผลกระทบของโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาการวางแผนระดับจังหวัด”. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. นครราชสีมา. 2545.
- .....2545. ผลการปฏิบัติการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. มติชน. 26 กุมภาพันธ์ 2545. หน้า 23
- .....2545. กองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาทจะเตรียมพร้อมรับมืออย่างไร: เอกสารแผ่นพับ